

MAGYAR L AP

Posta postalá plátt
aprobáril Dir. Gen.

271.521 + 3 Lei

News, Ramaszetter Róbert urnak

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 240 (1386) szám * Csütörtök, 1936 október 22

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Azana végleg átköltözött Barcelonába

Elkeseredett harcok Madrid körül. — Oviedonál is kiujultak a csatározások

Barcelonából jelentik: Azana köztársasági elnök hivatalát végleg a katalán parlament hivatalában rendezték be. A köztársasági elnök egész testőrsége Barcelonába költözött át.

Párizsból jelentik: Madrid körül elkeseredett harcok folynak. A kormánycsapatok óriási erőfeszítéseket tesznek, hogy megakadályozzák a nemzetiek előnyomulását. Ismeretes, hogy a nemzeti csapatok Madrid felé előnyomulva, három napon át tartott harc után elfoglalták délnyugaton Ilescaz városkát.

Kedden a népfront 6 ezer főnyi katonaságot vont össze és visszafoglalta a városkát. Szerdán a nemzetiek erősítést kaptak és a kormánycsapatokat visszavonulásra kényszerítették.

Madrid északnyugati környékén is a nemzetiek folytonosan nyomulnak előre a főváros felé. Itt már Escorial előtt állnak és a város eleste csak órák kérdése.

Az északi hadszíntéren, Oviedo körül újból heves harcok dúlnak. A harcba a repülőgépek is beleavatkoznak. Az Oviedo közelében fekvő Naranza hegy birtokáért folyik a

harc. A nemzetiek a négy óra hosszig tartott küzdelemben négy kormányrepülőgépet lőttek le.

NYOLCEZER TUSZ MADRIDBAN.

Teneriffából jelentik: A teneriffai rádió jelentése szerint a nemzeti csapatok megszállták Naval-Carnerat.

Burgosi jelentés szerint a Madrid elleni légitámadás következtében kigyúlt Madrid külső kerületében egy bombagyár. Százhuszonhat ember életét veszítette.

Madridban nyolcezer túszt tartanak fogva.

A NEMZETI CSAPATOK ÁTTÖRTÉK A MADRID KÖRÜLI VÉDŐ ÖV VÉGSŐ VONALÁT.

Burgosból jelentik: A nemzeti csapatok Naval-Carnero megszállása után továbbnyomultak előre és már csak 25 kilométerre vannak Madridtól. Naval-Carnero és Ilescaz elfoglalásával a nemzeti hadsereg a Madrid körüli védő öv végső vonalát törte át. Most már a főváros elleni közvetlen ostrom kezdődik.

Párizsban már befejezett ténynek veszik Madrid elfoglalását

A külügyi bizottságban a nemzeti kormány elismeréséről beszélnek

Párizsból jelentik: A francia fővárosban befejezett ténynek tekintik Madrid elestét és a jobboldali sajtó máris követeli Franko kormányának elismerését.

A képviselőház külügyi bizottságában szerdán már szóba is került az ügy. Több képviselő felvetette a kérdést, hogy Franciaország Madrid eleste után elismerje-e a spanyol nemzeti kormányt.

— Mi elismerjük az új kormányt. — mondta Delbos. — ha előbb más hatalmak hasonló módon járnak el. Mindenesetre a francia kormány magatartását a pillanatnyilag adott körülmények fogják tisztázni.

Az a kérdés is fölvetődött, hogy a kormány hogyan viselkednék az esetleg megalakuló katalán állammal szemben s hogy hajlandó-e annak segítségét nyújtani.

zottság elhagyása után nyomban nyíltan a spanyol kommunisták segítségére siet. Ennek a lépésnek pedig feltétlenül az lesz a következménye, hogy más országok hasonlóképpen cselekszenek. Súlyosbíttja a helyzetet az angol kormány szempontjából, hogy az angol munkáspárti ellenzék a semlegességi egyezmény megszegésére való hivatkozással a fegyverszállítási tilalom megszüntetését követeli.

A biztosító társaságok is érzik ezt a háborus bonyodalomtól való aggodalmat. A Lloyd biztosító intézet beszűntette a háborus kockázatra szóló biztosítást.

AZANA FELESÉGE REPÜLŐGÉPEN FRANCIAORSZAGBA ÉRKEZETT.

Párizsból jelentik: Ideérkezett hír szerint Azana spanyol köztársasági elnök felesége Alicanteből repülőgépen Toulouseba érkezett. Innen tovább folytatja útját Párizs felé.

A sajtóigazgatóság közlése Tatarescu miniszterelnök belgrádi utjáról

Bucuresti. Saját tud. A sajtóigazgatóság késő este a következő közleményt adta ki:

Tatarescu miniszterelnök dunai utazása alkalmával kiszállott Belgrádban is, ahova szerda este érkezett meg. látogatásának Jugoszlávia fővárosában szigoruan magánjellege van. A miniszterelnök csütörtök este távozik Belgrádból s a Dunán tér vissza az országba.

Erre Delbos kijelentette, hogy a kérdés legalább is korai. Franciaországot sok szempont gátolja abban, hogy már most körvonalozza álláspontját. Ebben a kérdésben a döntés Genf-eti illeti meg és a felelősséget a Népszövetségnek kell vállalnia.

AZ ANGOLOK A SZOVJET HÁBORUKEZDÉSE MIATT AGGÓDNAK.

Londonból jelentik: Az angol lapok ismét háborus bonyodalomtól tartanak. Moszkvai jelentések alapján bizonyosra veszik, hogy a szovjet-kormány a semlegességi bizottság péntekre összehívott ülésén bejelenti kilépését a semleges államok csoportjából. Ezért aggodalommal tekintenek a közeljövő elé, mert tudják jól, hogy a szovjet-kormány a semlegességi bi-

Az új csillag

(S. I.) Valóban feltűnő és figyelmetkeltő az a mód, ahogyan Zelea-Codreanu Corneliu-nak, a vasgárda kapitányának könyve piacra került. A könyv terjesztését a Cartea Româneasca intézi. Románia legnagyobb könyvkiadó vállalata ez, melynek minden nagyobb városban fényes fiókjai vannak. Ezek a fiókok, mint maga a főintézet is, a könyvpiac eseményeként kezelik Codreanu könyvét. Nagy feirásokkal jelentik megjelenését s a kirakatokat telerakják példányaival. Ez a vállalat liberális érdeklődésű. Hasonlóképpen tesznek azonban a többi, román könyvkereskedések. Annak a liberális ellenszenvnek, annak az általános üldözésnek, melyről éppen az egész életírás szól, ma sehol semmi nyoma. A könyv terjedelmes és díszes kiállítású munka. Címe: *Pentru Legionari*. Eletrajz, a nemzeti mozgalom történetének leírása és mozgalmi tankönyv egyidőben.

Nem kevésbé feltűnő és figyelmetkeltő azonban az alázatos hang, ahogyan ezt a könyörtelenül zsidóellenes könyvet a zsidó *Brassói Lapok* hasábjain egy zsidó újságíró ismer-teti. Azt kell mondanunk, hogy sietve, sőt rohanva ismerteti, mert maga dicsekszik vele, hogy „az elsők között voltunk, akik a hónapok óta várt könyvet elolvashattuk. A hatalmas munkát *egyfolytában* olvastuk...”

Azt írja erről a könyvről a *Brassói Lapok*, hogy „első nap a Cartea Româneasca bucaresti főüzletében 980 példányt adtak el belőle”. És hozzátesszi: „*társadalomtudományi* könyvterjesztés terén páratlanul álló eredmény.”

Az első eset, hogy zsidó lapban zsidó újságíró a könyörtelen politikai antiszemitizmust társadalomtudománynak nevezil...

Zelea Codreanu könyve valóban antiszemita. Mély vallásosságban izzó román fajszere-tetének lángjánál úgy látja, hogy a román nép anyagi romlásának és erkölcsi bajainak egyes-egyedül a zsidóság gazdasági terjeszkedése és szellemi befolyása az oka, amiért is ezeket a jelenségeket minden eszközzel megakarja szüntetni. Ez az a tengely, mely körül a könyv eseményei és elmékedései egyaránt forognak. A nemzetiségekről: magyarokról, németekről s a többiekéről egyetlen szó nincsen a könyv 482 oldalán. A zsidó szó ellenben jó néhány százszor előfordul benne, még pedig nem az irodalmi *evreu* formában, hanem a népies, a román zsidó fülének annyira sértő hangzó *jidan* alakban.

A zsidó *Brassói Lapok* zsidó munkatársa mégis „leszögezi, hogy a könyv érdekes és maga nemében *páratlanul jól megírt* munka. Szerzője felette érdekes egyéniség, akiről ma már minden gyermek tudja, hogy nem beszél a levegőbe, hanem amit mond, az a jövőben talán *államvezetési dogmává* lehet. Azok az aranjuezi szép idők régen elmúltak, mikor a hazai fasizmust kézlegyintéssel intézték el, hogy: játszanak a gyermekek, hadd játszanak. Ha a fasizmust megakarjuk ismerni, akkor *olvassuk el (!)* ezt az érdekes könyvet, amelyet olyan *remek* stílusban írt meg Corneliu Codreanu, hogy azon egy iskolamester sem találhat semmi kivetni valót...”

Aranjuezt valóban elfoglalták a spanyol nemzeti csapatok, törnek elő Madrid felé s most így ír a *Brassói Lapok*, a fasizmus nagy üldözője és a mi „antifasiszta” ellenőrünk!

Lapozgassunk azonban kissé a könyvben és keressük azokat a „remekül” megírt részeket, melyeket egy „román iskolamester sem kifogásolhatna”, nemhogy a zsidó *Brassói La-*

pók-nak zsidó munkatársa.

Ilyeneket olvasunk a zsidókról ebben a könyvben:

... Talmud, a zsidók vallásos és politikai törvénykönyve, ahelyett, hogy támadná a tulajdonnak és hatalomnak szenvedélyeit, mint az Evangélium teszi, ezeket a bűnöket sohasem látott csúcsokig fejleszti, hogy Juda álmát valóra váltsa... 51. o.

... a hazugság a zsidó módszer alapja, melyről azt lehet mondani: beszélj, tehát hazudsz... 51. o.

... a zsidó nemzet a legrohadtabb nép, mely a keresztény munkások izzadságával táplálkozik... 89. o.

... ha nem fogunk harcolni a zsidó elem ellen, el fogunk pusztulni mint nemzet... 136. o.

... a zsidók a románokkal szemben a legridegebb gazdasági kizárólagosságot űzik s arról nem is mondhatnák le, mert azt maga az ő vallásuk írja nekik elő... 144. o.

... itt is (Ludeşul de Mures) Juda, mint a pók, kiterjesztette hálóját a vidék egész románságára. Ezen a piacon meg fogják a szegény parasztokat, kiforgatják és elszédítik őket, hogy kifosszák egész vagyonukból... 368. o.

... A zsidók számat vetettek a román nemzeti újjászülést veszedelmével és elkezdtek kihívásait. Amikor pedig azt látták, hogy ez a módszer nem válik be, pokoli eszközhöz folyamodtak. Felgyújtották Borsát és a románokra hátrították a felelősséget. A zsidó újságok azonnal vinnyogni kezdtek. És erélyes rendszabályokat követeltek a románok ellen, kik pogromra készülődnek... 380. o., stb. stb.

... A zsidó Brassói Lapok zsidó munkatársa mindezt meglepő szerénységgel csupán „olcsó antiszemitizmusnak” nevezi és csak azt sajnálja, hogy a könyv elmulasztja a lényegét: semmitfele javaslatot nem tesz a zsidókérdés megoldására.

... A lelkes kritikus azonban nem olvasta elég figyelmesen Codreanu könyvét, avagy pedig tévedésbe akarja ejteni jámbor olvasóit.

... A könyv 59. oldalán Codreanu idézi és magáévá teszi Cuza javaslatát a zsidó kérdés megoldására, mely a következőképpen hangzik:

... a zsidókat el kell távolítani a népek soraiból, ahol ma élnek és ezzel véget kell vetni természetellenes, élődsi életüknek, mely anachronikus felfogásnak a gyümölcse, ellenkezik a civilizációval, zavarja az összes népek nyugalmát, amiért is azok tovább nem tűrik...“

Ez talán nem elég világos program?

Nekünk azonban teljesen közönyös, hogy a zsidók miképpen ítélnek meg a romániai antiszemitizmust, mit találnak ezen a téren tudományosnak és mit nem, milyen eszközökkel próbálják a maguk érdekeit védeni: riadókkal-e

avagy barátságos farkesóválással?

Nem közönyös azonban, hogy ez a politika, hol és mennyire megy a mi bőrünkre. Mert ez épen úgy arra megy, mint az eddigi handabandázó „antiszemitizmus.”

Aki elolvassa Zelea Codreanu könyvét, aki végig megy a szerzővel az eseményeken — Manciu iasi-i előljáró lelovása, a visan-i gát körüli események, a borsai tűzvész s a többiek — és meghallgatja a szerző elbeszélését mindezekről, ugyanakkor pedig emlékébe idézi azoknak a tudósításoknak hanghordozását, ahogyan annakidején mindezekről a Brassói Lapok beszámolt, ahogyan nem a zsidóságot, hanem a magyarságot e mozgalom ellen mozgósítani igyekezett: megdöbbenve és értelmetlenül áll meg a szelíd, megértő hang előtt, ahogyan most egyszerre és váratlanul Zelea Codreanu-ban a jövő emberét üdvözli, stílusát remeknek. Könyvét izgatón érdekes olvasmányoknak találja!...

Ha ezt a fordulatot nézzük, nem tudjuk: mi számunkra a tragikusabb. Azé, amit Codreanu könyvének ez a bevonulása jelenthet, avagy pedig az a helyzet, ahogyan az itteni magyar közvéleményt, annak széles rétegét efféle módszerekkel „irányítják” és „nevelik”!

Codreanu művének ebben az első kötetben egyetlen szót sem szól a magyar kérdérről. Legfeljebb, ha azt nem tekintjük annak, amit a moldvai csángókról mond: „Miért bosszankodnak a zsidók Mussolini hatalomrajtása miatt — írja a 73. oldalon. — ha nem antiszemita? Mire valók akkor a világ zsidó sajtójának támadásai ellene? Olaszországban annyi a zsidó, mint Romániában a Sereit völgyében a csángó. Itáliában a zsidóellenes mozgalom annyi volna, mintha mi mozgalmat szerveznénk a csángók ellen. Ha azonban Mussolini Romániában élt volna, nem lehetett volna más, mint antiszemita, mert a fasizmus mindenképp előtérbe a nemzetnek védelmét jelenti a fenyegető veszedelmekkel szemben...”

Könyvének alaptétele azonban az, hogy: *Románia a románoké és csakis a románoké...* Ha Codreanu nem is részletezi ezt a tételt a magyarok felé szóló értelmében, ezt az értelmet mi magunk is ki tudjuk ezekből a szavakból olvasni. Ki is fogjuk mindaddig, míg világos szavak és kézzelfogható tények másképpen nem magyarázzák. *Mindenestre harcolni fogunk nemzetünkért és igazságainkért, amint Codreanu harcol a maga népéért és a maga igazságáért.*

A Brassói Lapok azonban, mely büszkén nevezi magát hírdetésében a „legmagyarabb” lapnak, arról panaszkodik, hogy Codreanu adós marad nekik a zsidókérdés megoldásának tervezetével. Ez a „legmagyarabb” lap viszont ebből az alkalomból is adós marad az itteni magyarságnak, amelyből él, azzal, hogy mi is hát

a teendő a fenyegető fordulattal szemben? Elég-e annyit mondani, hogy „az a türelmetlen hazafiasság, amely minden sorából kiárad, a többi nemzetiségek számára a zsidókkal azonos sorsot ígér...”?

Ha valóban magyar lap a Brassói Lapok s valóban úgy látja, hogy a román fasizmus előtörése komoly ügy, nem kellene-e megkezdnie a magyarság felkészítését az eshetőségekre? Nem kellene-e napról-napra az összefogás, a gazdasági és társadalmi összezarkozás szellemét terjeszteni, mint ahogyan négy év óta mi tesszük? Nem kellene-e örült spanyolok ügyének védelme helyett az itteni törzsgyökeres magyarság nemzeti szervezetét, nemzeti fegyelmét, vallásos elmélyedését hirdetni, minden belső pártütést letorkolni, mint azt valamikor régebben tették, amikor ez volt az üzlet?

Nem volna-e időszerű most a „legmagyarabb” lapnak megfordítani a tételt, amit 1918-ban annyiszor mondtak nekünk itteni zsidók: „elég nekünk a mi zsidóságotunk hordozni, ne követeljük, hogy a magyarság bajából is részt kérjünk s nem kellene esetleg most arra tanítania a magyarságot a „legmagyarabb” lapnak, hogy: elég a magyarságnak a maga terhe, semmi szükség sincs arra, hogy a basarabiai, a moldovai és egyéb zsidóságért is sikraszálljon...?”

Ez a lap számtalanszor támadt, gúnyolt, hitleristáknak és minden egyebnek nevezett bennünket, mert a magyarság összezarkozását, önmaga gazdasági erőinek nemzeti megszervezését hírdettük.

Rá sem hederítettünk, mert jól tudtuk: el fog jönni a pillanat, amikor minden magyar meg fogja látni az erkölcsi alapot, ahonnan ezek rólunk beszélnek. Ennek az alapnak az egyik sarka már kezd látszani, mint a koporsó, amikor lehányják róla a földet. Elő fog tűnni még az egész koporsó, amelyben annyi magyar élet, annyi magyar terv és igyekezet fekszik mozdulatlanul, mert félrebeszéléssel, hazug légkör terjesztéssel, lelkiismeretlen ellenzökieskedéssel, ideológiai handabandákkal csirájukban megfojtották.

Ime: a magyar keresztény munkatárs elől vezércikkben *spanyol frontot* húz magyar és magyar közé (egyébként újabb már hátrább szorult a lapban az a „szociálizmus”, melyet maga a lap „sajátosságnak” hirdet) verben forgó szemekkel gyűlöletet szít *egyformán* nyomorult, *egyformán* szegény, *egyformán* magukra utalt magyarok között: — hátul pedig a lap zsidó munkatársa a nyomdából szedi ki a fasista bibliát, hogy ő és az ő lapja lehessen az első, hol farkesóválással közelednek az új csillag felé és az alantas hízelgés, az alázatos kritika hangján könyörögnek — a hídat...?

Magyarok, figyeljétek! Nyissátok ki a szemeket és a fületeket! Erdekes és tanulságos színjáték kezdődik.

Az édesanya szíve

írta: Kincs István

Asszony, meg ló forgott a vita serpenyőjében: vagyis férfiak ültek együtt. Kártyára egyelőre még nem került a sor. Majd csak akkor, ha a lovakon megegyeztek és az asszonyokat úgy-ahogy elintézték. Teljesen elintézni úgysem lehet őket, mert ha közülök egyet kivégeznek, holt bizonyos, hogy a másik percben, három támad föl helyette.

Most is erősen rájárt a rúd szegényekre: a péteri patikus szinte nyakló nélkül eregette szarkasztikus nyilait ellenük s hogy a kis társaságból több megértést tudjon kiváltani saját igazsága mellett, hát mindjárt a tulajdon feleségén kezdte a szapulást.

— Az én drágicám, tudjátok, őt az én Esz-tim igazi ennyivaló, derék teremtes: csak egyben hibázott, hogy nem született esztergályosnak. Abban a mesterségben, higgyétek el, világraszóló karriert tudott volna csinálni. Minap mult tizenhat esztendeje, hogy elhozta az oltár mellől, de még most se tett le arról a következetes reménységéről, hogy fababát faragjon belőlem. Kommandéroz reggeltől estig. Csakhogy én cudar rossz matéria vagyok: kemény, mint a rozsdás kasza, melybe még a legkeményebb kaszkó is belevásik. Így azután megcsúsz, hogy egy nap háromszor is kénytelenek vagyunk kibékülni.

— Gratulálók, Laci — jegyezte meg a

táblabíró, — mert az én oldalbordám nem adja ilyen olcsón. Ojjé, barátom! Ha mi ketten hajbakapunk, a legkisebb véleményeltérés esetén öngyűlölet nézni velem. Pedig különben áldott jó teremtes. De ha a szívet valahol elássa, akkor cudar nagy munkába kerül azt megint napfényre hozni.

— Hadd el! — legyintett a patikus cinikus egykedvűséggel — minden asszony egyforma. Valaki azt állapította meg róluk, hogy a teremtes remekei; de ha évek hosszat tanulmányozod őket, kiderül róluk, hogy a Teremtőnek már akkor különös célja volt vele, mikor az első asszony a vésője alól kikerült. Több szívet adott nekik, mintsem kellett volna és azóta mindig a szívükkel gondolkoznak.

— És talán éppen azért lesznek szívtelek akárhányszor — toldotta meg a táblabíró.

— Furcsa paradoxon! — szólalt meg egy tanár, aki eddig néma figyelemmel kísérte az egész társalgást. De most kitért a gavallér belőle és az asszonyok pártjára állott. — Talán ne általánosítsunk! Ha akadnak is szívtelen nők, én az édesanyákat az egész vonalon kapcsolnám közülük.

— Nono! — emelte meg a mutatóujját a táblabíró elborult arccal. — En szolgálhatnék kis illusztrációval saját tapasztalatom köréből.

— Szabad kíváncsinak lennem? — jelentkezett megint a tanár.

— Miért ne? Röviden szóvátehetem a dolgot. Csak azt sajnálom, hogy tulajdon édesanyámat kell megvádolnom benne. De vonjuk

le legalább a közös tanulságot belőle!

A táblabíró rövid szünetet tartott. Utána elkezdte:

— Cegléden születtem, de az élet Dunántultra vetett. Volt szép állásom. Családot alapítottam. Vágyaim netovábbja volt, hogy özvegy édesanyámat magamhoz vehessem és így öreg napjait megaranyozzam. Eleinte a többszöri áthelyezések megakadályozták tervem megvalósításában. Végre azonban, mint táblabíró már biztos lábat vettem és legelső dolgom volt állandó otthonot teremteni mindnyájunk számára. Kis villát építtettem szép gyümölcsös közepén. Édesanyámnak, aki mindezt az apai házban, a ceglédi kuriában töltötte magányos árvaságban lombialan életét, külön szobát tartottam fönn. Levélben kértem, meleg szeretettel könyörögtem, jöjjön el hozzánk! De ő azt felelte:

— Bocsáss meg, fiam! Nem mehetek! Nem hagyhatom itt az apai házat magára.

— Újból írtam neki, jöjjön! Mert két szép unokája esengve várja. A menyé ölelő karokkal fogadja és én, a fia végtelen boldognak érezném magamat, ha mi valamennyien, kiket a vérség kötelékén kívül a közös szeretet együvé fűz, ugyanegy fedél alatt húzódnak meg magunkat. Hagyja ott a régi omladozó kuriát, melybe most már csak a didergő egyedüllet jár éjjelnappal kísértetni. Mezlátja, mennyivel szebb lesz az élete a mi meleg, új fészünkben!

De a felelet megint a régi kijelentés volt:

— Bocsáss meg, fiam! En nem mehetek!

Arra valami fölcsúszott bennem. Összeszorult

Német válaszigyék a Spanyolország iránti semlegesség felől

Hosszu vádsorozat az oroszok fegyverszállításairól. — A spanyol kérdés a francia és angol parlamentekben

Berlinből jelentik: A londoni német ügyvivő szerdán átnyújtotta a semlegességi bizottság elnökének a német kormány választását a szovjet által emelt vádakra. A szovjet-kormány ugyanis — mint ismeretes — a német, olasz és portugál kormányt azzal vádolta, hogy a semlegességi egyezmény megsértésével, támogatják a nemzeti hadakat. A német jegyzék a vádak tarthatatlannak mondja és azokat a leghatározottabban visszautasítja. Ugyanakkor a bizottsággal az esetek hosszu sorát közli, amelyben a szovjet-kormány sértette meg a semlegességi egyezményt és a fegyverszállítási tilalmat.

DELBOS KÜLÜGYMINISZTER MONDOTTA, HOGY A SEMLEGESSÉGI BIZOTTSÁG VESZÉDELMEKET HÁRITOTT EL.

Párizsból jelentik: A francia képviselőház külügyi bizottságában szótartottak, hogy a Londonban alakult semlegességi bizottság nem tudja hatályosan meggátolni a spanyol polgárháboruba való segítő beavatkozásokat. Delbos külügyminiszter válaszolt az észrevételekre. Elmondotta, hogy a semlegességi bizottságnak igenis megvan az az érdeme, hogy veszedelmes

bonyodalmakat háritott el, mikor a spanyol kérdésben az egymással ellentétes érdeku államokat legalább egy közös fórum létesítésére összehozta. A bizottság ezzel legalább is mérséklést idézett elő abban a szándékban, mellyel egyes államok a szembenálló spanyol feleket támogatni akarták. Az egész kérdést kölcsönösen nemzetközi ellenőrzés alá vetették, s az egymás közti összekülönbözés nyers lehetőségét

geit az egymással való megvitatás útjára terelték. Delbos még kijelentette, hogy a semlegességi bizottság legközelebbi ülésén olyan egyezmény létrejövetele várható, mely nemcsak elvileg, de gyakorlatilag is megvalósítja a benem-avatkozást.

BALDWIN MINISZTERELNÖK A SPANYOL ÜGYÉRT NEM HIVATJA ÖSSZE AZ ANGOL PARLAMENTET.

Londonból jelentik: Baldwin miniszterelnök Attlee őrnagyhoz, a munkáspárti ellenzék vezéréhez intézett válaszában kijelentette, hogy a kormány főgondja a spanyol polgárháboru elszigetelése. A kormány tehát nemcsak a legszigorubbant betartja irányu ígérletét, de mindent megtesz a semlegességi egyezménynek mások által való betartása érdekében is. Nem teljesíti Attlee őrnagynak azt a kérését, hogy a parlamentet rendkívüli ülésre hívják össze. Ahhoz azonban hozzájárul, hogy a parlament első ülésén, október 29-én a spanyol helyzetről vitázzon.

Az új magyar kormány bemutatkozása a parlamentben

Minden párt bizalomnyilvánítással fogadta

Budapestről jelentik: Darányi Kálmán, magyar miniszterelnök, a képviselőház szerda délutáni ülésén ismertette az új kormány munkatervét.

Beszéde elején elődjéről, az elhunyt Gömbös Gyuláról emlékezett meg, majd utalt arra, hogy az új kormány arra a többségi pártra támaszkodik, amelyet Gömbös programja alapján választottak meg. Meggyőződése szerint Gömbös célkitűzései helyesek voltak s megjelölik azt az irányt is, amelyben az új kormány az országot vezetni kívánja.

Darányi ezután hangsúlyozta, hogy Magyarországon csak úgy lehet kormányozni, ha szilárdan állnak a keresztény nemzeti gondolat és keresztény erkölcs alapján. A nemzeti egység azt jelenti, hogy minden nemzeti erőt és értéket össze kell fogni a nemzet közösségébe. Hangoztatta, hogy szükség van bizonyos alkotmányjogi reformokra, mint amilyen az általános titkos választójog kérdése; ezt a törvényt a kormányzói jogkör kiterjesztésének és a felsőház reformjának kell megelőznie.

Külpolitikáról szólva kijelentette, hogy a konstruktív békepolitika alapján áll és ápolni fogja az eddigi külpolitikai barátságokat és összeköttetéseket. — Magyarországnak barátaival való együttműködése — mondotta — nem irányul senki ellen sem, sőt ellenkezőleg: az általános kibékülés megvalósítását a magyar külpolitika egyik legfontosabb céljának tekintti.

A miniszterelnök beszédét a Ház minden oldaláról nagy taps követte. Utána elsőnek Pesty Pál szólalt fel s az egységpárt nevében bizalmát nyilvánította.

A következő szónok a kisgazdapárti ellenzék vezére, Eckhardt Tibor volt. Kijelentette, hogy a kormányprogramot teljes egészében aláírja, de fenntartja magának az ellenzéki bírálat szabadságát.

Ernszt Sándor hangoztatta, hogy a keresztény párt felfogása szerint erős kormányzatra van szükség és kijelentette, hogy a modern állam csak szociális lehet.

Payer Károly (szoc. dem.) helyeselte a miniszterelnöknek azt a kijelentését, hogy Magyarország külpolitikája nem irányul senki ellen.

Rassay Károly a csütörtöki ülésre halasztotta a kormányprogram feletti bírálatát.

Budapestről jelentik: A Darányi-kormány csütörtökön délelőtt mutatkozott be a felsőházban. A miniszterelnök nagyjában ugyanazt a beszédet mondotta el, mint a képviselőházban. A kisebbségi kérdéstről szólva hozzáfűzte, hogy a hazai kisebbség kulturális és gazdasági érdekeit szeretettel fogja fölkarolni. Hangoztatta, hogy mindenféle felforgató törekvással, elsősorban a kommunista törekvással szemben a legnagyobb erővel szembe száll.

Gróf Somssich László és Szontaghi Jenő válaszoltak a kormányelnök beszédére. Mindketten bizalmukat nyilvánították.

A Darányi-kormány bemutatkozását az egész magyarországi sajtó nagy megelégedéssel fogadta. Kiemelik a lapok, hogy Darányi célkitűzéseit a képviselőház pártkülönbség nélkül helyesléssel fogadta. Megállapítják, hogy kevés kormány találkozott Magyarországon ilyen nagyfokú és általános megértéssel, mint a Darányi-kormány.

Legszebb KORDA-könyvek:

Csávossy: Egy sir a Duna felett	55 lei
Ijjas: Názareti	85 "
Veremund: A lélek párbeszéde Istennel	30 "
Krane: Magna Peccatrix (regény) fve	110 "
	ktve 155 "
Müller: Ferrero M. Benigna Consolata	fve 95 "
	ktve 135 "
Ijjas: Sziennai legenda (regény) fve	70 "
	ktve 105 "
Csávossy: Örök igazságok	fve 235 "
	ktve 305 "
Plus Zsámár: Kereszt királyi útja	ktve 130 "
Plus: Hogyan imádkozunk	45 "
Herwig: Farkasok között	55 "
Tissot: Hibáink jórafordításának művésze	80 "
Takocs: Edua áldozata (regény)	130 "
Csávossy: Jézus Szíve Elmélkedések	55 "
Boue: Mit rejt a jövő?	35 "

Vidéki megrendeléseknél plus 15 lei portó.
Kapható: KÖNYVOSZTALYUNKNÁ.

a szívem a gondolatra: Nekem nincs is szerető édesanyám! De elhessegettem magamtól a kísértést és harmadszor is könyörgő szóra fogtam a dolgot. Megirtam neki, mennyire fáj mindnyájunknak, hogy nem szeret minket. Tegye kezét a szívére és mondja igaz lélekkel, nem volna-e Isten előtt is inkább tetsző dolog, hogy jószágos öreganya létere babusgatná unokáit, hogysen a mi boldog családi fészünkől távol morzsolja le örömtelen életét?

Mikor azonban ez se használt, akkor elszántam magamat. Iűltem a vonatra, azzal az elhatározott szándékkal, hogy most már török-szakad, személyesen töröm meg az öregasszony érthetetlen csökönyösségét.

Mikor a kuria ajtaján bekopogtattam, senki sem mondta, hogy szabad. Megnyomtam a kilincset; az ajtó nem nyílt. Anyám nem volt otthon. De hol keressem? Benéztem a szomszédházba és ott érdeklődtem utána.

— Jaj nekem! — kiáltott fel egy öreg anyóka — a mi drága nagyságos asszonyunkat tetszik keresni? Az bizony nem szokott idehaza lenni, mert naphosszat a temetőben tartózkodik. Az ám, a jó lélek. Tessék csak arra fordulni! Ott biztosan megtalálja.

Megköszöntem az utbaigazítást és neki-vágtam a temetőnek. Egyenesen édesapám sírja felé törekedtem. És előztem nem csak. Ott ült a síremlék parkányán. Kezében virágcserep. Mikor meglátott, elejtette és mind a két karját felém tárta ki.

— En édes fiam! — volt minden, ami kifutott a száján s a másik percben már ölem-

ben tartottam. Könny gördült ki pillái alól és két megtört szemét szótalan boldogsággal legettette rajtam.

— Milyen régóta vártalak! — bugyborékol ki utána az első szó vértelen ajakán. Köszönöm, hogy hívtál. Boldog vagyok, hogy mindnyájan szeretek és én mentem volna is. De nem lehetett.

— És miért nem lehetett, mama? — fakadtam ki panaszos hangon mingyárt utána.

— Mert — állott most már a maga lábára — ez a sír nem engedett. Nézd, édes fiam! Itt nyugszik az édesapád! Ha hallgatok hívó szavadra, akkor ő itt maradt volna árván, egymagára. Ezt csak nem akarhattad? És látod, én ültettem de ezt a rózsafát, amott a rezedát, meg a piros muskátlit. En is gondoztam eddig őket, öntöztem és gyomláltam, hogy a gaz föl ne verje mindannyit. Hát lásd be, hogy nem mehettél! Itt nagyobb szükség van rám, mint messze tinálatok.

— No és, mama — vetettem ellen — hát az unokái? Azok talán nem nőttek a szívéhez?

— Jaj, drága fiam, dehogynem! Szeretem őket, szeretek mind, valahányan csak vagytok: hiszen a szívemről szakadtatok le. De hát az öregasszony csak gönc és akadék a fiatalok között. Mit zavarkodjam körülöttetek, ha egyszer itt nagyobb szükség van rám? Itt hagyjam ezt a sírt? Mered azt kívánni tőlem?

— De, édes mama! — tört ki belőlem a pillanatnyi elkeseredés. — Hol a szíve? — de utána mingyárt ijedten hallgattam el.

Az öregasszony fájó szemrehányással

emelte föl rám tekintetét és úgy tört föl ziháló kebléből a szó:

— Talán igazad van, gyermekem, lehet, hogy nincs. Az is meglehet, hogy itt porlad már a föld méhében, magam is úgy gondolom néha. De könyörgöm, ne haragudj!

Itt elcsuklott a hangja és könnyek potyogtak a szeméből. Az én torkomba is belefagyott a szó. És hallgattunk mind a ketten sokáig. Azután bementünk a régi kuriába. A mama tejben-vajban fürösztött volna; de mivel csak egy óram volt a vonat indulásáig, közösen kávéztunk és együtt mentünk ki az állomásra.

Mikor a beszállást jelezték, édesanyám azzal fordult hozzám:

— Látom, nagyon megszorítottalak; de bocsáss meg, édes fiam, beláthatod, hogy így rendelte a Mindenható. En se csinálhatom különben. Az Ur áldjon és vezessen. A más-világon majd találkozunk...

— A végére értem — fordult a táblabíró barátaihoz. — Nos, mit szóltok hozzá? Állapítottok meg, nem volt-e mégis szívtelen az az asszony?

— Édes mártírszíve volt — pattant föl nagy lelkesedéssel a tanár. — Lélekben meg tudnám ölelni érte.

— En a fia szempontjából meg azt találnám, hogy volt benne bizonyos szívtelen vonás is — vélekedett fejét csóválva a patikus.

— Csútt! — vágta el megindult lélekkel a további tárgyalás fonalát a táblabíró. — Ne folytassátok, mert az én mamám volt!

A török pusztítások romjai fölé emelkedő kereszt

Kétszázéves templom a történelem fényében

Oradea, október hó. Lobogó gyertyácskák imbolygó fényében hosszú emborsor halad. A toronyban ünnepi zendülésre dobban a harangok szíve, az arcokat pirosra festi az öröm, zúg az áhítatos ének és ezüstösen riad a templom csengő szava, amely a Szentség elhaladását jelzi.

A tágas térség közepén áll a templom. Sötétkék bársony függönyök tereget köréje az éjszaka és feldiszíti millió csillaggal, mintha a templom körül haladó körmenet lobogó gyertyácskáinak halvány tükröződése lenne az égbolt.

1936 októberében felzendült a Te Deum az oradea-veneziai templomban. A templom alapításának kétszázadik évfordulóján tiszta lélekkel zengett több ezer ember hálaadása...

Mialatt a harangok zúgnak és szól a hálaadó ének, — a sötét égbolt csillagmecsésénél felesapom a történelem nagy könyvét:

— *Hogyan is volt kétszáz évvel ezelőtt? ...*

50.000 törökkel szemben 850 magyar gyalogos

1660 július 13-án érkeztek Ali basa csapatai Szent László városa alá, — de a városból már csak füstölög romokat találtak. Annál nagyobb élet folyt az öt bástya között a várban. Ide menekült a város és az egész környék népe a törökveszedelem elől. — a vár megvédésére 850 katonát tudtak összegyűjteni. A vár védői Tokajtól kértek segítséget, a dolgot azonban elő kellett terjeszteni I. Lipót császárnak, aki akkoriban Grácban időzött. Mig onnan a parancs megérkezik, Tokaj jó szónál egyebet nem adhatott Szent László városának.

A várban tehát nyolcszázötven katona várta Ali basa ötvézer főnyi ostromló seregét. Ezek a történetíró szerint: *Erős esküt tőnek egymásnak, hogy ez a végházat a kereszténységnek megtartják, s ha Istennek úgy tetszik, életüket is leteszik érte.*

„Majd a bástyákat körülrahták sűrűn lobogós kopjakkal, sok szép lovas és gyalog zászlókkal s így felbokrétázva, mint valami lakodalmas nép, várták Ali basa táborát. S midőn annak előhada július 13-án megmutatta magát, köszöntésére egész tiszteleggel ráju sütek a várnak ágyút.”

Füstölög romok

Az égen alig pislog néhány csillag. Sűrű sötétség borul a történelem lapjaira. Csak az égő házak, a rommá lövöldözött vár pernyéje, füst és tűzoszlopa lángol fel az égre. Aztán az is kialszik.

Harminckét éven keresztül egyre gyengében pislog a romok alá fojtott élet. Szent László két tornyú temploma a város szíve közepében már régóta egyenlő a földdel. Egyetlen templom, egyetlen ház sincs már a nemrégén még viruló város területén. A törökök harminckét éves uralma alatt lakatlan pusztasággá lett az egész.

Heissler tábornok diadala

Harminckét éven át lakik a török a várban. Végül megszólal a bécsi kormány lelkiismerete. Akad egy vitéz közkatoná, aki hősi tetteivel tábornoki rangig küzd fel magát: *Heissler*. Az egyszerű földműveszülők gyermekéből lett tábornok vezeti a felmentő sereget. És a török végre is kénytelen megadni magát, eltakarodik a várból, sőt a Heisslerrel kötött megegyezés értelmében mingyárt másnap köteles Salonta és Papmező városokból az őrséget szintén kivonni s mindkét helyet átadni. 1692 június 7-én vonul el a török. — Heissler pedig grófi rangot kap kitűnő harci teljesítményéért.

„Te Deum“ harangszó nélkül

A felszabadulás boldogsága lázassá tette a lelkeket, mégsem szólaltak meg hálaadásra a templomok harangjai. A hívek ajkán sem csendült fel hálaadó ének, — mert templomok sem voltak és a lakosság nagy része is sírok mélyén pihent, vagy elmenekült, biztonságosabb vidékre.

Heissler tábornokot később más harcerekre irányították, utána *Corbelli* gróf lett a vár parancsnoka. Püspöknek *Benkovic* Ágostont nevezte ki a szentszék.

Tizennégy elődje után *Benkovic* Ágoston volt az első püspök, aki meg is láthatta Szent László városát. Elődei a török uralma miatt, meg sem közelíthették püspöki székhelyüket. És az egész egyházmegye területén egyetlen pap sem volt. Június 8-án Te Deumot tartottak, de a szabad ég alatt, mert nemhogy templom, de egyetlen ház sem volt a város területén amelynek fedele lett volna...

Corbelli gróf, várparancsnok tehát rendeletet adott ki a város újraépítésére, csak azt kötötte ki, hogy a vár körül ötszáz lépésnyi távolságban nem szabad építkezni. Az akkori hadiállapotok tették szükségessé ezt a rendelkezést. De ki építse fel és kinek? A püspökség és a káptalan végül is Moldvából és a Havasalföldről hívott be munkásokat. A káptalan levélterében őrzik az idevonatkozó feljegyzéseket. Ezekből kétségtelenül megállapítható, hogy ne-

hány környékbeli faluban most is élnek az akkor letelepített családok eltérébelyesedett családfajú utódai.

A romokban heverő város első plébániája

1714-ben létesítették a töröktől megszabadult városban az első plébániát. Felépítették újból Szent László templomát is, meg a püspöki palotát. Ez utóbbi a Szent László-templom tőszomszédságában, a mostani városháza helyén állott.

A vár környékén lakók, akiknek városrészt akkor még nem neveztek Veneziának, arra kérték a vár parancsnokságát, hogy alapítsanak nekik külön plébániát. *Okolicsányi* János akkori püspök szívesen hajlott a kérés teljesítésére és 1738-ban megkezdtek a templom építését. Ennek a kétszáz évvel ezelőtt épített templomnak az alapja ma is megvan. A plébánia is azóta működik szakadatlanul.

Sok nagyjelentőségű dátumot írtak azóta a levelek homlokára, sokszor csendült meg rendkívüli események jelentésére a templom harangja.

A második évszázad utolsó napján pedig a csillagdzses égi kárpit alatt lobogó gyertyácskák hosszú sora kanyarog a templom körül és szál az ének az ég felé: *„Téged Isten dicsérünk...”*

A történelem könyv felnyitott lapjának utolsó sorához értem. Nem fordítok új lapra, becsukom a könyvet. A harangzúgást hallgatom és az égbolton szíporkázó csillagok felé nézek. Amerre a régi templom aranyos keresztje mutatja az irányt.

Csűrös Emília.

Ezelőtt húsz esztendővel

Bécsben eldördül három revolvorgolyó. Adler Frigyes merénylete az osztrák miniszterelnök ellen

Az 1916 október 22-én megjelenő lapokban a következő szenzációs hír keltett — még a háborús események között is, — igen nagy feltűnést:

Bécsből jelentik: Ma délelőtt a Meissel és Schaden-vendéglőben ebéd közben Adler Frigyes író háromszor rálőtt Stürgkh osztrák miniszterelnökre. A lövések közül egy a fején találta a miniszterelnököt, amely halálos volt. Stürgkh meghalt.

Adler Frigyes író, a gyilkos, Adler Viktor-nak, a szociáldemokrata *Arbeiter Zeitung* szerkesztőjének anarchista érzelmű fia, mint tehető család sarja nőtt fel, azonban mindég a szélső irányzatoknak hódolt. A radikális szocialistákhoz tartozott. A gyilkosságot közvetlenül megelőző időben nagy feltűnést keltett heves polemikája, amelyet a hivatalos szocialista párttal folytatott, s melynek hazafias magatartása ellen küzdött.

Az európaszerte nagy feltűnést és megdöbbenést kiváltott politikai gyilkosságról még az első napon a következőket jelentették Bécsből:

Stürgkh miniszterelnök, mint minden nap, október 21-én is a híres bécsi vendéglőben, a Meissel-szálloda éttermében ebédelt. Aerenthal báró külügyminiszter társaságában. Három asztallal arrább ült Adler Frigyes és látszólag ő is csendesen fogyasztotta ebédjét. Senki se gondolta volna, hogy az előkelő étterem véres merénylet színtere lesz. Stürgkh éppen a feketéjét fogyasztotta és szivarra gyújtott, amikor

Adler Frigyes felkelt asztala mellől, néhány lépést tett Stürgkh felé, előrántotta ismétlőpisztolyát és három lövést tett Stürgkhre, aki hangtalanul, holtan fordult le székéről.

A lövések elhangzása után nagy kavargás támadt. A jelenlevő osztrák és magyar katonatisztek felugráltak és a merénylőre vetették magukat, de Adler nem is védekezett, úgyhogy a kirántott kardok visszakerültek hüvelyükbe.

— *Uroim, —* mondotta egészen nyugodt hangon Adler Frigyes. — *tudom, mit tettem! Nyugodtan engedem magam letartóztatni!*

Egy tisztnek arra a kérdésére, hogy miért követte el tettét Adler ezt mondta:

— *Erről csak a bíróság előtt felelhetek! Természetesen a rendőrség nyomában letartóztatta.*

Mig ezek történtek, Aerenthal báró fel-

emelte halott barátját s intézkedett, hogy értesítsék a mentőket, de rájuk már nem volt szükség, a mentőorvos csak a beállott halált konstatálhatta.

Ki volt Stürgky?

A merénylet áldozata, Stürgkh gróf osztrák miniszterelnök nevét sűrűn emlegették húsz év előtt a magyar lapok is. Stürgkh gróf erős kézzel igyekezett rendet tartani Ausztriában és az volt a meggyőződése, hogy az akkori pártviszonyok között nem okos dolog az osztrák parlament összehívása. Így bizonyos ellentét támadt Stürgkh és a magyar ellenzék egy része között is, mivel nem tudta senki, mennyire igaz a Stürgkhnek, aki tisztán látta, hogy az osztrák állapotok valóban nem voltak érettek arra, hogy ott a birodalmi gyűlés működjen. A merénylet is Stürgkh igazát bizonyította.

A merénylő vallomása

Adler Frigyeset a bécsi rendőrségről a vizsgálóbíró elé állították. A következőket mondta jegyzőkönyvbe:

— *Azért mentem a Meissel és Schaden-étterembe, hogy a miniszterelnököt megöljem. Revolvorgolyómmal a korrupciót akartam eltalálni. Ausztriát a legkorruptabb államnak tartom, mert nincs parlamentje, nincs ellenőrzése. A merénylet tervét az érlelte meg bennem, hogy gyűlésünket a rendőrség betiltotta. Ezzel bebizonyítottam látam, hogy Ausztriában nincs gyülekezési jog.*

Adler Frigyeset az osztrák bíróság előbb halálra ítélte, de aztán kegyelmet kapott és 18 évi börtönre változtatták az ítéletet. 1918-ban, a forradalmi időkben kiszabadult és 1921-től a szocialista internacionálé titkára volt. (h).

KRANE ANNA

Magna

Peccatrix

(Bűnbánó Magdoina legendája).

REGÉNY

Fordította: IJJAS ANTAL

Ara füzve 110

„kötve 135 és 5 lei poró.

Kapható könyvosztályunknál!

Ciano grófot nagy ünneplésben részesítette a német ifjuság

Neurath báró díszbédje az olasz vendég tiszteletére. — Olasz-német egyezmény várható az orosz, a spanyol és a locarnói kérdésben

Berlinből jelentik: Ciano gróf olasz külügyminiszter, aki jelenleg Berlinben tartózkodik, szerdán résztvett a „Hitler-Ifjuság” nevű szervezet bajtársi összejövetelén. Az ifjak az érkező olasz külügyminisztert tüntető lelkesedéssel fogadták.

Baldur von Schirach, az ifjusági ügyek vezetője, hosszabb beszédet mondott, bejelentve, hogy a német és olasz ifjuság vezetői a jövőben is gyakran meglátogatják egymást. Így kívánják megszilárdítani a két ifjusági szervezet barátságát. Berlinben és Rómában német-olasz intézetet létesítenek, hogy a két ország ifjusága ez intézetek útján kölcsönösen megismerkedjék egymás művelődési szellemével. Ami zűrzavart a bolsevizmus a világban fölkavart, azzal szemben Németország és Olaszország megalkotta a maga öntudatos rendjét, hogy a népek társadalmának egészséges sejtiszöveteként tudjon hatni, míg egészségesebbé válik egész Európa. A német ifjuság szívből együttérző az olasz ifjussággal.

A KÉT KÜLÜGYMINISZTER POHAR-KÖSZÖNTŐJE

Neurath báró, birodalmi külügyminiszter szerdán este ebédet adott a birodalmi elnöki palotában Ciano olasz külügyminiszter tiszteletére. Az ebéd folyamán Neurath a vezér és a kormány nevében szívélyesen üdvözölte az olasz külügyminisztert, mint a barátságos olasz nemzet képviselőjét és a nagy államférfiut: Mus-solini küldöttjét. Majd ezeket mondotta:

— Az ön itt tartózkodása alkalmat nyújt nyílt és barátságos eszmecsere azokról a kérdésekről, amelyek mindkét népet foglalkoztatják. Az ön személyes érintkezése a Harmadik Birodalom vezető férfival bizonyára hozzá fog járulni a népeink közötti baráti kapcsolatok kiépítéséhez. Ezzel egyúttal a nemzetközi megértés magasabb szintjére is szolgáljuk, mely szívén fekszik mindkét ország vezetőinek.

Ciano gróf válaszában megköszönte a meleg üdvözlést, majd ezeket mondotta:

— Országaink között a kapcsolatok olyanok, amilyeneknek két nagy nemzet között lenniök kell. Az az eszmecsere, melyre berlini látogatásom vezetett, hozzá fog járulni ezeknek a kapcsolatoknak megerősítéséhez országaink és ama közös törekvés érdekében, mely az általános béke és európai újjépítés művére irányul. A Duce megbízott azzal, hogy a fasizta Olaszország üdvözlését tolmá-

csoljam a Vezérnek, a birodalmi kormány-nak és a német népnek.

FRANCIA MEGÍTÉLÉS SZERINT NEM LESZ NÉMET-OLASZ SZÖVETSÉG

Párizsból jelentik: A francia közvéleményben eléggé erős az a hangulati irány, mely a berlini tanácskozásokat Európa további sorsalakulására ilyen fontosnak tartja. Ezzel szemben a hivatalos politika irányító köreiből a tanácskozásokat csak taktikai jelentőségűeknek tartják, s óva intik a közvéleményt a berlini találkozó túlbecsletétől. Bizonyos kételkedéssel néznek Ciano látogatásának eredménye elé. Felteszik ugyan, hogy a látogatás nyomán

közös álláspont alakul ki Németország és Olaszország között az orosz kérdés, a locarnói egyezmény és a spanyol események tekintetében.

Tisztul a helyzet Belgium önállósági nyilatkozata után

Franciaország három kérdése. Belgium a semlegességet akarja

Párizsból jelentik: A belga hadügyi önállóságra vonatkozó királyi kijelentések után a francia külügyminisztériumban különösen három kérdés állott elő: 1. Tartja-e Belgium továbbra is a locarnói szerződésben vállalt kölcsönös határvédelmi kötelezettséget? 2. Vállalja-e azt a vezérkari megegyezést, melyet Anglia, Franciaország és Belgium most legutóbb kötött, mikor Németország egyoldaluan felbontotta a locarnói egyezményt? 3. Ha a Népszövetség alkotmányának 16-ik szakasza szerint közös megtorlást kell alkalmazni valamely támadó állam ellen Belgium vállalja-e az ebből ráháruló nemzetközi kötelezettséget?

A három kérdést diplomáciai üzenet útján Párizsból eljuttatták Brüsszelbe, s egyúttal Londonnak is tudtára adták. Azóta is e három kérdés körül sűrű tárgyalás folyik a három állam külügyminisztériumai között.

A párizsi belga nagykövet haza is utazott Brüsszelbe, hogy ott személyesen vegye át az ügyre vonatkozó további utasításait. Ezeket kormányától megkapván, visszaérkezett Párizsba, s hosszabb megbeszélést folytatott Delbos külügyminiszterrel.

Hir szerint a belga nagykövet közlései azt foglalták magukban, hogy Belgium csakugyan a maga jövőbeli semlegesítését kívánja. Azonban

Használjon PUFFADTSÁG ellen

növényi hashajtószert! A LEOPILLS, amely kizárólag növényi anyagokból készült, biztos, enyhe és gyors hatású.

Használjon puffadtság ellen LEOPILLST!

Dobozokban 30 és 80 leírt minden gyógyszerárban és drogeriában kapható

Nem hisznek azonban abban, hogy már most hosszabb időre szóló valóságos német-olasz szövetség jönne létre.

A Temps vezércikke a következőket írja:

— Bármiben is állapodjék meg Németország és Olaszország, mulhatatlanul bekövetkezik az az óra, amikor a földrajzi helyzetük szembeállítja őket a való tényekkel: össze fognak ütközni középeurópai érdekeik.

e semlegességi egyezmény megkötéséig továbbra is kötelezőnek ismeri el a régebbi szerződésekben vállalt összes kötelezettségeit. Minthogy ezek a kölcsönös határvédelemnél többre nem vonatkoznak, ennél fogva ezen túlmenően közös hadi akciókba már a régi kötelezettségek alapján se vonható.

Ha pedig újabb semlegességi egyezmény létrejöhet, akkor is Belgium hajlandó a franciákkal olyan katonai megállapodásra, mely az ő semlegessége biztosítását szolgálja.

SVÁJC MÓDJARA BELGIUM IS BENNEMARAD A NÉPSZÖVETSÉGBEN.

Brüsszelből jelentik: A belga hadügyi önállóság bejelentése kérdésessé tette, vajjon Belgiumnak hogyan alakul a viszonya a Népszövetséggel szemben. A népszövetségi alkotmány 16. szakasza szerint ugyanis a tagállamok közös megtorlás alkalmazására is kötelezhetők, ami közös háborús cselekményben való részvételét is jelent.

A belga kormányhoz közelálló helyen cáfolják azokat a külföldön elterjedt híreket, mintha Belgium a Népszövetségből kilépni akarna.

A Népszövetség alkotmánya nem zárja ki azt, hogy az egyes tagállamok semlegesek legyenek. Maga a Népszövetség székhelye is Svájcban van, tehát semleges jogú területen.

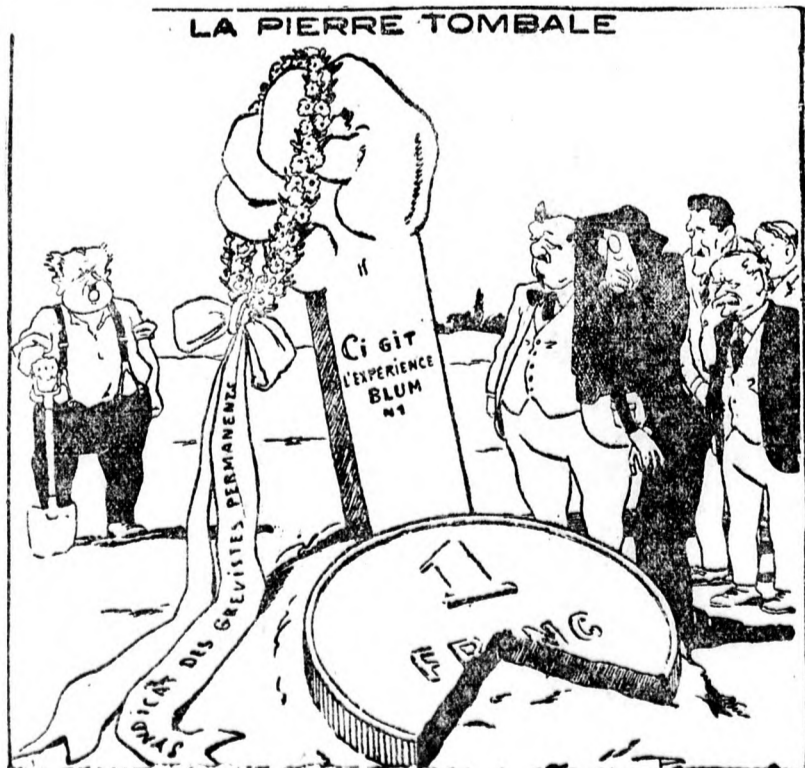
A legutóbbi olasz—abesszin összeütközés es-tében Svájc be is jelentette, hogy a közös megtorlásokban való részvétele ellenkezne az ő nemzetközileg biztosított semlegességével. A Népszövetség ezt tudomásul vette. Hasonló helyzetet kíván Belgium is magára nézve. Tehát nincs szándékában kilépni a Népszövetségből, s az alapokmányból folyó minden kötelezettségét teljesíti, mert ez a kötelezettség az ő beleegyezése nélkül ugyse fordítható az ő semlegessége ellen.

ANGLIA BELGIUM HELYETT FRANCIAORSZÁGBAN KERES LÉGI FLOTTAJÁ RÉSZÉRE TÁMPONTOT.

Párizsból jelentik: A közelmúltban a francia vezérkar ajánlatot tett az angol légügyi vezérkarnak, hogy együttes francia—angol munkával rendezzenek be Franciaországban az angol légitámaszpont részére is leszálló helyet. Ezt az ajánlatot azonban Londonban nem fogadták el, mert abban a hiszemben voltak, hogy Belgium területén megvan az angol légitámaszpont részére is a támpont az európai szárazföldön. Most azonban Lipót belga király beszéde után az angolok sürgősen „igen”-t mondtak a franciáknak. A két légi vezérkar hír szerint már a jövő héten megkezdik a franciaországi közös repülőterre vonatkozó tárgyalásait.

Francia gúnykép: „Itt nyugszik Blum úr első számú kísérlete.”

A „La Victoire” című francia lapban jelent meg ez a kép, amely Blum miniszterelnök devalváló kísérletezését gúnyolja ki. A megcsonkított frank fölött a kommunisták köszöntését jelentő öklöbbsorított kéz a fejfa, amelyet az „állandó sztrájkoló” korszorja díszít. A sírdomb körül a népfrent kormánya áll, amely megtörtén gyászolja első művét, a megcsonkított frankot.

BUCURESTI LEVÉL

„Nincs nekünk se templomunk, se papunk“

Bucuresti, október 21. Valahányszor Bucuresti déli külterületén, a Beluban s a még kisebb fekvő Șerban Voda és Ferentar elővárosi községekben, ezekben a fővárossal már összeépült falvakban járok, mindig újabb és újabb csodálkozással döbbenek rá, mennyi magyar él itt.

Șerban Voda községekben egész utcák vannak, amelyek lakói majdnem kizárólag magyarok.

— Van azért itt, ezen a tájon vagy két román család is. — magyarázta nekem egy asszony, akivel ez egyik rácsos kerítéses, falusias házikó előtt beszédbe elegyedtem. — Ott az a piros tetejű ház például tiszta román, tovább abban a sárgára mázolt viskóban szintén román ember lakik ugyan, de a felesége magyar... Még odébb, ahol az a nagy akácfa áll az udvaron, az ember magyar, de az asszony román... Mäskülönben itt csupa magyar a lakosság.

Könnyű meg is győződni erről. A legtöbb ház előtt ácsorog egy-két fehérrép; néhol nagyobb tereferélő és pelykázó csoportok alakulnak s olyan zamatosan árad a magyar szó, mintha valamelyik színmagyar faluban járna az ember.

Minden utcában, sőt minden házban más-más benyomásokat szerez az érdeklődő a magyarok faji öntudatáról, ellenálló képességéről, összetartozásági érzéséről. Egy nagyon szerény, keskenytekű házikó előtt például magyarul fejelemte egy asszony három éves fiacskáját.

— Látom a gyerek is tudogat magyarul. — jegyeztem meg, mert igen gyakori a külvárosban, hogy magyar szülők egymás között még hazai anyanyelvükön beszélnek ugyan, de a gyerekekkel már csak románul tudják megérteni magukat, mert az utcán nevelkedő aprónép ezt a nyelvet hamarabb megtanulja s azért így — kényelmesebb.

Az asszony önértetesen felvette a fejét:

— Hát ha magyar gyerek!

— Hogy hívják magukat s honnan valók? — kérdeztem erre.

— Aradról kerültünk ide... Az uram neve Neidecker... A mestersége: könyvkötő.

Neideckeréknél tehát őrzik a magyar anyanyelvet.

Pont szemben egy takaros házon nagy román háromszín-szegélyű táblán ez a felírás ötlött a szemembe:

Partidul Național Liberal

CASA DE SFAT

Organizația suburbană Șerban Voda

Președintele Mihai Sebeni.

Vagyis: ez a ház a liberális párt Șerban Voda községbeli tagozatának tanácsháza. A tagozat elnöke pedig Sebeni Mihály.

Megkérdeztem: Ki ez a Sebeni Mihály?

— Magyar ember, — kaptam a választ.

— de nem nagyon szeret magyarul beszélni. Az ő házába gyűlnek össze a falubeli emberek tanácskozni a politikáról.

Sebeni Mihályéknál eszerint a liberális politika elnyomta a magyar nyelvet.

A politizálás úgy látszik valóságos szenvedély errefelé. Két házzal odébb gheorghistapárt tanácsházának cégére virít, a sarkon túl a nemzeti kereszténypart gyülekező helye van s még odébb a néppártiak kupaktanácsát hirdeti egy színes felírás.

Majd szétszedik itt az embereket a politikai pártok... Azt hisszük, a Magyar Párt is tudna itt híveket verbuválni.

Akár politikai, akár egyházi szervezkedéssel, de valamit sürgősen kellene tenni ezeknek a külvárosi magyaroknak az érdekében. Mert különben valamennyien a Sebeni Mihályok sorsára jutnak, annak ellenére, hogy ma még egész utcások vannak, ahol élénk a magyar érdeklődés s van még egy kevés nemzeti ráfartóság, ha nem is öntudat.

Hangos beszédű asszony-csoportra lettem figyelmes, ahogy az egyik utcasarkon bekanyarodtam. Jókedélyű, eleven fehér nép vitte köztük a szót, aki öt-hat „félpengős“ regényt tartott a kezében.

— Szoktak errefelé olvasni is? — kérdeztem.

— Csak annyit, hogy éppen egészen ne bűtöljön el az ember, — felelte. — Ugy élünk itt,

mintha ötnapi járóföldre lennénk a várostól. Hónapok is eltelnék, anélkül, hogy egyszer is bejutnánk a belvárosba. A férfiak még csak elmennek a munkahelyükig, de mi aztán, különösen ha beköszönt az esős idő s feneketlen sárleszi járhatatlanná az utcáinkat, hát még a harmadik házig is nehezen vergődünk el... Azért jó, ha az ember ellátja magát olvasnivalóval.

— Az itteni román lakossággal jó barátságban vannak? — érdeklődtem tovább.

— Nem sokat vegyülünk velük. Inkább csak egymással érintkezünk mi, magyarok.

— Talán bizony lenéznek magukat a románok?

Az asszony vállat vont s csak ennyit mondott:

— Nem sokat törődünk velük.

Itt tehát ebben a tekintetben kvittek egymással. Ha már a kölcsönös megbecsülés nem valószínű meg, ez is valami. Mindenesetre öntudatosabb magyar magatartás, mint mikor a lenézés a magyar származás és magyar mi volt miatti szegyenkezést váltja ki.

Most azt kérdeztem ettől az eleven eszű fehérréptől, aki kétségkívül kimagasló egyéniség ebben a kültelki társadalomban, hogy milyen vallású emberek laknak errefelé, hova járnak templomba, ki a papjuk?

Legyintett.

— Nincs nekünk sem templomunk, se papunk.

Ez a kijelentés élenken jellemzi a lelki elhagyatottságot, amelyben ezek az emberek élnek. Valami tíz évvel ezelőtt kezdett fejlődésnek indulni ez a telep; akkor vásárolták meg kis telkeiket húsz-huszonötezer lejnyi össze-

gekért az ide vetődött magyarok is. A lábukat megvetni kívánó s fejük fölé fedélt óhajtó emberek primitív ösztöne terelte őket itt össze s fejlesztette ki velük ezt a magyar jellegű falurészt a román főváros tőzszomszédságában. S azóta itt élnek a roppant sártengertől körülveve. A végén kibőjtölték ugyan a várossal való összeépülést s az autóbusszokkal való megközelíthetőséget, de közben annyira elvadtak elhagyatottságukban a vallási élettől, hogy iel se fogják ennek a kijelentésnek horderejét:

— Nincs nekünk se templomunk, se papunk.

A másik oldalon azonban már meglátták, hogy mit jelent ez. Egy kommunista jellegű szervezet magyar tagozata, a — MADOSZ — nemrég egyesületi székházat nyitott e vidék közelében s már kezdte is eszmeterjesztő munkájával odaédesgetni ezekben az úgynevezett elővárosi falvaknak a magyar lakosságát. De a hatóságok a napokban lezárták és lepecsételték az otthont s lehetetlenné tették működését.

Otthon helyett azonban otthont kellene nyújtani. A bucuresti protestánsok már rég felismerték a külvárosi lakosság lelki gondozásának a fontosságát s vasárnapi iskolákat létesítettek ezen a tájon s más bucuresti külterületeken is.

A katolikus munka később, de annál nagyobb eréllyel indult meg ebben az irányban. A kültelki templomok egész sorának építését vették tervbe. Nemrég Uj-Bucurestiben szenteltek fel egy kis templomot s november hónapban a Șerban Voda és Ferentar községekhez közel eső Belu külvárosban, a katolikus temető mellett s a magyarok által szintén sűrűn lakott Tei nevű északi külvárosban, a Turtucaia-utcán fognak egy-egy új kis templomot rendeltetésnek átadni.

A bucuresti katolikus magyarok most érdeklődéssel várják, hogy ezekben a templomokban fog-e magyar nyelvű pasztoráció folyni. Mert ha nem, akkor sem magyar, sem katolikus szempontból nem fognak kellő jelentőségre jutni a külváros lelki életében.

Jávör Béla.

Wells hetvenedik születésnapját ünnepelte az angol irodalom

A 80 éves Shaw [elköszöntőjében sajnálkozott a szegény öreg Wells fölött

Londonban a hetvenesztendős H. G. Wells tiszteletére egybegyűlt — az angol irodalom.

Bernhard Shaw, J. B. Priestley, Sommerset Maugham és a két Huzley egy asztal mellett s Andre Maurois a francia vendég. Körülöttük pedig diplomaták, írók, művészek ötszázfőnyi válogatott társasága. Az angol írók eliteje nem igen él klubéletet. Most azonban a Pen Club ünnepi bankettjén mindannyian találkoztak. Először és valószínűleg utoljára...

Wells talán még sohasem volt emberibb és közvetlenebb, mint ennek a születésnap bankettnek derűs és mégis oly komoly hangulatában. Ő is meg Shaw is az öregeség szárnyai ellen hadakoztak a maguk egyéni modorában.

WELLS ÜNNEPI BESZÉDE

„Most hetven esztendőskoromban — mondotta Wells, az évszám kiesel szomorú hangsúlyozásával — úgy érzem magam, mint egy kislány, akit meghívtak a gyermekzsúrba, szebbnél-szebb játékokat adtak kezébe, hadd szórakozzék kedve szerint a szőnyegen. De amikor legjobban izlik neki a játék, elétoppant a szigorú nevelő és reáparancsolt: Bertie fiu, tedd félre a játékokat. Későre jár — le kell feküdnöd...“

„En még nem akarom abbahagyni a játékot — fakaft ki Wells. — Gyűlöletes számomra a

gondolat, hogy mennem kell. Sok játékot még nem fejeztem be és még több van, amit még el sem kezdtem...“

Es azután vallott arról, hogy mit szeretne elvégezni még? Feltárta kedvenc gondolatát egy új „enciklopedizmus“ szükségességéről. Szükség van az igazi új enciklopediára, amely realis és modern, mely összegyűjti a ma tudományát, „gy-behangolja a kor ideait, közkinccse teszi a nagy felismeréseket és így egyszerbe foglalja ismét az emberiség széthullt szellemét. A világban ma tobzódo gyilkolás szerencsétlen tettesei javarészt fiatal emberek, kilenczted részben még talán harminc esztendősek sem. Csak egy hatalmas és szabad, erkölcsi és intellektuális hadjárat mentheti meg őket, hogy helyreálljon az emberi faj elsodort erkölcsisége és szűzülött törekvése ismét határozott irányt kapjon. Előre, mindig csak előre. És mint a tudós, az igazi művész is csak nyilegyenesen előre mehet. Ez emberi szellem szabad alkotó ereje messze felülemelkedik minden politikai előítéleten.“

„Az ember megöregszik, az ember jön és megy, de az emberiség élete, melynek a mi munkánk csak egy része volt, nem ér véget. Ez kétségtelenül kibékítő felismerés egy hetven esztendő öregedő zsentlemen számára, aki már érzi, hogy nemsokára távoznia kell...“

SHAW DERÜS POHÁRKÖSZÖNTŐJE

Shaw ünnepelt írotársa nagy beszéde után nem volt hajlandó belekapcsolódni a meghatottságba. Huncutul mosolygott szakálla mögött és pillanatok alatt megfordította a hangulatot.

„Szegény öreg Wells“ — sajnálkozott a nyolcvan éves a hetvenesztendős fölött. Azután villogó szellemiséggel párhuzamot vont a két kortárs, a nemrégiben elhunyt Rudyard Kipling és a születésnapos H. G. Wells között. Ez az öszehasonlítás nagyszerű alkalmat szolgáltatott számára, hogy bosszankodjon Anglia fölött és bosszantsa az angolokat. Ugy, ahogy csak egyedül neki szabad. De az ironikusan szikrázó szavak és játékos ötletek mögött feltárult a mélyseges emberi közösség, amelyet írotársával érez. Szemmeláthatólag ez a ritka óra kissé kilendítette nyugalmából, de azután óvatosan körülnézett, hogy — Isten ments — nem vette-e észre valaki állagvadását?

Október hóra alkalmas könyv.

Dr Tóth Tihamér

Krisztus Király

Szentbeszédek Krisztus királyságáról a nagyszerű író tollából.

Ara 240 Lei és portó

Megrendelhető könyvosztályunknál.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesírési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400
negyedévre 210, egy hóra 70 le.
Magyarországon: Egész évre 90 P, félévre 45 P, negyedévre 15 P
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyos István**
Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.
Csakis válaszélyeges magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: **Sík helyen éjjeli fagy, nappal nyugati szél. Nyugaton és északon eső. A nappali hőmérséklet nem változik lényegesen.**

Zürichi zárlat. Párizs 20.22 fél, London 21.20 fél, Newyork 435.37, Brüsszel 73.25, Milánó 22.92 fél, Amszterdam 234.40, Berlin 175, Bécs — schilling 75, Prága 15.40, Varsó 81.80, Belgrád 10.00, Bucuresti 325.

BENES ÉS A SZENTSZÉK. Prágából jelentik: **Benes csehszlovák köztársasági elnök ismét nyilatkozott Csehszlovákia és a Szentszék egymáshoz való viszonyáról.** Többek között ezeket mondta: **„Külgymintérségem egyik legszebb eredményének tekintem, hogy sikerült a módos vivendi által rendeznem a csehszlovák köztársaságnak a viszonyát a Szentszékkel.** Ennek a jóviszonynak nemcsak azért örvendek, mert ma, a huszadik században és egy demokratikus államban, aminő Csehszlovákia, történelmi anachronizmusnak, elmaradottságnak és gyöngeségnek tartok mindenemű kulturharcot, hanem örülök neki azért is, mert jól tudom, hogy a Szentszékkel kötött megegyezés által biztosítottam a köztársaságnak és elsősorban Szlovenszónak **belső békéjét.** A csehszlovák köztársaság területén vallási harcokat többé felidézni senkinek nem áll érdekében.”

Ha a beteg kislány levelet ír az angol királynak... Londonból jelentik: Ingram Erzsébet 11 éves londoni iskoláslány VIII. Eduárd királyhoz írt levelében elpanaszolta, hogy súlyos idegzbajban szenved, amelyből különleges kezeléssel ki lehetne gyógyítani, de szegénységben levő szülei képtelenek annak költségeit előteremteni. Postafordultával érkezett a király tárnokmesterei hivatalának válasza, amely szerint a lányka a király személyes intézkedésére hatheti kezelést fog kapni a Windsor melletti Clewer Szent András-kórházban.

ANGHELESCU CLUJON MEGVIZSGÁLJA AZ ISKOLÁKAT. Cluj. Sajat tud. Október 25-én, vasárnap ideérkezik **Anghelescu** közoktatásügyi miniszter, akit a legünnepélyesebben fogadják a pályaudvaron. A középiskolák küldöttsége és a hatóságok vezetőemberei fogják várni a miniszter vonatát. Anghelescu miniszter résztvesz a „Principesa Ileana” leánygimnázium új épületének felavatási ünnepségein, **szeknikvül meglátogatja a város középiskoláit.**

Kirabolták az ocnasugatagi szövetkezetet. Satu-Mare. Sajat tud. Ismeretlen tettesek feltörték a maramuresi Ocnă-Sugatag község szövetkezetének üzletét és azt teljesen kirabolták. A betörők nagymennyiségű árut és 2500 lei készpénzt vittek magukkal. A csendőrség bevezette a nyomozást.

Az aradi színház október 27-én nyitja szezonját. Aradon a magyar színház 27-én a Néma levente előadásával nyit. A főszerepet Bálint Anna, Bálint Dániel oradeai építész leánya, a fiatal tehetséges művésznő alakítja. A többi szereplők: Hegyesi Magda, Varga Ilonka, Berecz Mancsi, Székely Ibolya, Lázár Hilda, Horváth László, Jávor Alfréd, Tarnay József, Lukács Ede, Olasz Lajos és Kozma Hugó, a darab rendezője.

Egy rendőr társait is összelövöldözték a kantonban. Bucuresti. Sajat tud. Chisinevben a városi rendőrök otthonának kantonjában Neamtu Alexandru közrendőr összeveszett Mămăliga Joan-nal, az otthon pékjével és a veszekedés hevében revolverrel fejbélte. Több rendőr rántott erre, hogy lefejeverezze, de Neamtu lövöldözni kezdett és még két baltársát megsebesített. Csak nagynehézsen sikerült ártalmatlanná tenni. A sebesültek közül a pék állapota válságos.

Sulyos szerencsétlenség a satumarei villanytelepen. Sajat tud. A villanytelepen súlyos munkásszerencsétlenség történt. Kun István munkásra és egy napszámosra rázuhant egy gerenda. Kun Istvánt haldokolva szállították be a kórházba, a napszámos csak kisebb sérüléseket szenvedett.

A CSEHSZLOVÁK NÉPPÁRT A BOLSEVIZMUS ELLEN. Brünnből jelentik: A csehszlovák néppárt hatalmas gyűlést rendezett, amelyen erélyes tiltakozások hangzóttak el a köztársaság területén folyó bolsevista üzemek ellen. **Zajicek** miniszter vezetése alatt a pártgyűlés keményszavú határozatot hozott, amely többek között ezeket mondja: **„Kijelentjük, hogy a legszívósbabb harcot kívánjuk felvenni a bolsevizmus ellen s ezért egész szívvel támogatni fogjuk a bolsevizmus ellen alakult nemzeti ligát. Követeljük a köztársaság kormányától, elsősorban a belügyi kormányzattól, hogy a legerélyesebben lépjen fel azon aknamunka ellen, amelyet moszkvai agitátorok különösen az ifjúság és a munkanélküliek között kifejtettek. Az erélyes fellépés a belügyminiszter részéről már csak azért is kívánatos, hogy a külföldön ne keltsük azt a látszatot, mintha a mi országunk volna Közép-Európában a bolsevizmus oázisa.”**

Katolikus nap Ditrăuon. Ditrăuból jelentik: Nagy ünnepege volt Ditrău község katolikus magyarságának. Mintegy három ezer ember vett részt a katolikus napon, amelyen Bálint József, a Katolikus Népszövetség cluj-i igazgatója is megjelent. A zsufolásig megtelt templomban Bálint József végezte az istentiszteletet, majd nagyhatású szónoklatot tartott. A délelőtti templomi ünnepeget délután a katolikus kulturházban folytatták, ahol a gyűlést Száva Gergely, a ditrăui Népszövetség elnöke nyitotta meg. Dr. Puszkás Levente a székely birtokok állapotáról s a telekkönyvekről tartott értékes előadást. Bálint József „A nép és törvény” címen tartott értékes előadást. A délutáni ünnepeget dr. Lőrincz József ditrăui plébános beszéde fejezte be.

SIKKASZTÁSÉRT ELITÉLTÉK EGY LAPBIZOMÁNYOST. Satu-Mare. Sajat tud. A zalauai törvényszék háromhónapi fogházra ítélte **Nagy Zoltán** sancraini lakost, aki napilapok terjesztésével foglalkozott, de a beszédett összegekkel nem számolt el. Az érdekelt lapvállalatok feljelentésére Nagy ellen sikkasztás címen megindult az eljárás és a bíróság három hónapi fogházra ítélte.

Papi áthelyezés. Ráth János cigári római katolikus plébánost az alba-juliai püspökség egészségi okokból Ciachi-Garboura helyezte át s helyébe Cugirra Rónai Alajost helyezte a bucovinai Kirilidabarol.

Városi árlejtéseken csak a polgármester vagy az alpolgármester elnökölhet. Timişoara. Sajat tud. Oradea város időközi bizottsága locsoló-autóra árlejtést tartott, melyet azonban az időközi bizottság helyettes elnöke megfellebbezett a helyi közigazgatási fellebbezési bírósághoz (volt revízióbizottság). **Dancea** Jakab alpolgármester fellebbezte meg az árlejtést azzal, hogy ennek tárgyalásán nem az időközi bizottság elnöke elnökölt, sem pedig egyik alelnöke, hanem **Jonascu** Joan bizottsági tag. Már pedig a törvény értelmében csak az időközi bizottsági elnök vagy helyettese elnökölhet ilyen tárgyaláson. A közigazgatási bíróság helytadott a fellebbezésnek és kimondta, hogy városi árlejtéseken a törvény értelmében csak a polgármester elnökölhet. Ezt a jogát az időközi bizottsági elnök át is ruházhatja, azonban nem állandó jelleggel, hanem csak esetről-esetre s akkor is csak az alelnökök valamelyikére. Ez a határozat már azért is érdekes, mert a városokban mindenütt legtöbbször egyszerű tisztviselők szoktak elnökölni az árlejtéseken. (tud. Oradea város időközi bizottsága locsoló-

Feljegyzések

Kibujt a szög a zsákból. Onisifor Ghibu, az itteni magyar katolikus tájékozó ellensége, a jelek szerint, egyelőre befejezte cikksorozatát az Univerisulban, előbb azonban levonta fejtegetéseinek tanulságát.

E fejtegetések során nem állított Ghibu kevesebbet, mint azt, hogy a Szentszék titkos rendeletekkel eltiltotta a magyarokat a magyar szentek tisztelgetésétől. Ezt az állítását könnyed következtetéssel arra alapította, hogy a Latin-magyar misszálé legújabb esztergomi kiadásában Szűz Mária ninosen már Magyarország pátrónájaként, a magyar Szent Koronával a fején ábrázolja, ami nyilván a könyv behozatalának volt itteni feltétele. Olyan feltétel, melytől valószínűleg éppen ő nem áll távol.

Ennek a „pápai rendeletnek” Ghibu szerint egyik legközelebbi következménye az volt, hogy az összes 1937. évi itteni kalendáriumokból ki kellett hagyni a magyar szentek neveit és ünnepeit. Amultunk és bámultunk, mert efferől eddig még csak nem is hallottunk. Sietve elővettük az összes 1937. évre kiadott kalendáriumokat, de azokban semmi nyomát a Ghibu-féle bejelentésnek nem találtunk. Hogyan is találhattuk volna?

Az egész ügy fantasztikusan és érthetetlenül hangzik. A magyar szentek az egyetemes katolikus egyház szentjei századok óta. Akkor azonban mi az értelme a vakmerő állításnak, melyről az első pillanaton kiderül, hogy neveltséges és alaptalan?

A Ghibu cikk következő mondtai megoldják a rejtélyt:

„...külömböző hatóságok — miniszteriumok, törvényszékek, ítélőtáblák és a Semmitőszék — melyek előtt évek óta fekszenek elintézetlenül katolikus ügyek, abból a félelemből, hogy ne „szakítsunk a pápával és a világgatolizmussal”, nem mertek ezekhez az ügyekhez hozzányulni. Most aztán félelem és fenntartás nélkül likvidálhatják ezeket az ügyeket... hasonlóképpen a... Konkordátumnak is... likvidálás fázisába kell kerülnie — ...Eddig sokan azt hitték nálunk, hogy a Szentszék nagy súlyt helyez e konkordátumok érintetlenségére, mely a lehető legjobban biztosítja az ő kedvelt magyarjainak érdekeit. E legújabb rendelkezésével azonban a pápa értésére adta mindenkinék, hogy nincs is annyira hozzákötve a magyarokhoz és az ő kedvükért az ő egyházának és az egész kereszténység magasabb érdekeit nem akarja kockára tenni...”

Ghibu tehát nem akar egyebet, mint ezzel a vakmerő állítással a bíróságokat befolyásolni. Azokat a bírói és egyéb hatóságokat, melyeket ő áraszt el a mi katolikus egyházunk ellen irányuló vádakkal és feljelentésekkel. Különösként és szokatlanul találjuk ezt a kíséreltet.

(Skin.)

A grafikai munkások kongresszusa. Cluj. Sajat tud. A romániai grafikai munkások hatodik kongresszusa befejeződött. Hosszas vita volt a kongresszus résztvevői közt. Ugyanis arról volt szó, hogy a szervezet központját esetleg áthelyezik Clujról az ország fővárosába. A kongresszus úgy határozott, hogy ha 1937 januárjáig megmarad a bucaresti tagozat jelenlegi tagzáma, akkor megtörténik az áthelyezés. Ha a jelenlegi létszám csökkenne, akkor az országos központ Transsylvania fővárosában marad továbbra is, vagy áthelyezik azt Sibiuha.

Técső állomáson a motoros vonat teljes sebességgel beleszaladt egy tolató tehervonatba

Kilenc utas meghalt, negyvenen súlyosan sebesültek. — A katasztrófát a motoros elromlott féke okozta

Satu-Mare. Sajat tud. A keddről szerdára virradó éjszaka súlyos vasuti szerencsétlenség történt a satumare-sighet fõvonalon a csehszlovákiai területen levő Técső állomás mellett. Técsőre 11 órára kellett beérkezni Sighet felől egy motoros vonatnak, azonban az állomáson egy tehervonat tolatott és ezért a jelzőkészüléket tilosra állították. A motoros rendes időben érkezett Técsőre s vezetője látva a tilos jelzést, le akarta fékezni a vonatot, amikor elrémülve vette észre, hogy a fék nem működik.

A vonatvezető tudta, hogy a szerencsétlenség elkerülhetetlen s az utolsó pillanatban kiugrott a kocsiából, amely teljes sebességgel belerohant a tolató tehervonatba. A motoros kocsijai pozíciójává törték, motorja felrobbant s a szétfolyt benzín lángzabolbanlotta a kocsi romjait. Az állomásról azonnal a szerencsétlenség

színhelyére siettek. Husztról segélyvonat érkezett és hozzáláttak a mentési munkálatokhoz.

Régelre nyolc halottat, negyven súlyos és kilenc könnyebben sebesült utast emeltek ki a romok alól. A szerencsétlenség halálos áldozatai közül a személyazonosságát eddig még csak egyiknek — dr. Lázár Ignác técsői orvos fiatal feleségének — sikerült megállapítani.

A holttestek szörnyű állapotban vannak, egyiket lefejezték, másikat felnyársalták az összeszevződött kocsik szilánkjai. Van olyan holttest, amelyik teljesen szénnégett. Szerda reggelre a slatinai kórházban az egyik utas meghalt, úgy-hogy a halálos áldozatok száma kilencre emelkedett. A vizsálat megindult abban az irányban, hogy a szerencsétlenségért terhel-e valakit felelőség.

Jeruzsálemben kitépték a halott angol király emlékciprusát. Jeruzsálemből jelentik: A Havas-ügynökség palesztinai híre szerint az arabok kedde virradó éjjel kitépték azt a ciprust, amit a múltévi királyjubiläum alkalmával György király emlékére ültettek el Názareth közelében. A ciprust a windsori parkból szállították Palesztinába.

* A nők után megfordulnak a férfiak, hogy gyakran kellemetlenül csalódjanak, mert a mozgás, tánc, sport gyakran visszataszító testszagot okoz. Többnyire mi magunk nem is érezzük, mert az ember szaglószervei mindennemű saját szag iránt eltompulnak, képtelenek vagyunk a másokat zavaró kellemetlen illatot észrevenni. Nem akad senki, aki fel meri hívni figyelmét erre a kínos állapotra. A bajt megelőzendő, ajánlatos minden alkalommal, mely izzadsággal jár szagtalanító és frissítő valódi LYOSFORM lemosást használni. A biztos hatású és megbízható LYOSFORM csak zárt üvegekben valódi, kimérve nem kapható.

A sofőrök nagygyűlése. Braşov. Saját tud. Az ardeali gépkocsivezetők nagygyűlést tartottak Braşovban, amelyen az összes ardeali városok sofőrei küldöttséggel képviseltették magukat. A nagygyűlés foglalkozott azokkal a szerelmekkel, amelyek megsemmisüléssel fenyegetik a sofőr társadalmat és elhatározták, hogy megalakítják az ardeali gépkocsivezetők szindikátusát, ami meg is történt. Ennek a szindikátusnak lesz a feladata, hogy a sofőrök sérelmeit eljuttassa az illetékes helyekre.

AZ ÜGYVEDEK TILTAKOZNAK AZ ELEN, HOGY ÖKET AZ ALKOTMÁNYTÖRVÉNY KIJÁTSZÁSÁRA KENYSZERITSEK. Satu-Mare. Saját tud. A satumarei ügyvédi Kamara emlékiratot küldött *Djuvara* igazságügyi miniszternek, amelyben tiltakoznak az újabban kivetett bírói illetékek ellen. Szeptember 1-től ugyanis minden bírói beadvány után ugynevezett önkéntes illetéket kell fizetni, ami lényegesen megrágitotta az igazságügyi fórumoknál az eljárást. Az ügyvédi Kamara emlékiratában kimutatta, hogy ez az illetékkivetés alkotmányellenes. — Az alkotmánytörvény ugyanis kimondja, hogy új adókat vagy illetékeket csak megszavazott törvénnyel lehet követelni. Azért neveztek el ezt a rendeletileg kivetett illetéket „önkéntes” illetéknek, holott a fizetés kötelező. Az emlékirat leszögezi, hogy ez a módszer az alkotmánytörvény kijátszását jelenti, ami nem méltó sem az igazságügyi hatóságokhoz, sem az Ügyvédi Kamarához. Ezért a satumarei kamara fegyelmi büntetés terhére alatt megtiltotta tagjainak az illetékek fizetését és csatlakozásra szólították fel az ország összes ügyvédjeit.

Kórházba került a timişoari mérgekverési ügy egyik vádlottja. Timişoara. Saját tud. A törvényszék a Neukomm Mária és Bittenbinder Erzsébet mérgekverési ügyében a főtárgyalást tudvalevően egy hétre elhalasztotta. A folytatólagos főtárgyalás megtartása azonban egyelőre bizonytalanná vált, amennyiben az egyik vádlott Bittenbinder Erzsébet beteg lett és a börtönből a kórházba szállították.

Addisz-Ababában abesszínek és olaszok együtt ünnepelik a háború megindításának évfordulóját. Képünkön Graziani alkirály és a kopt egyház legfőbb papja együtt haladnak a város főtere felé, ahol több ezer főnyi ember várja az ünnepi istentiszteletet.

Gróf Dégenfeld fejedelmi nászajándéka kórházi ápolónőjének. Debrecenből jelentik: Gróf Dégenfeld Pál, akinek Tégláson van tizezer holdon felüli birtoka és kastélya, tavaly súlyos beteg a debreceni belgyógyászati klinikára került. Állapota annyira súlyos volt, hogy felépülésében nem igen bíztak. A klinikán a 64 éves grófot Kepecs Anna ápolta, mégpedig oly önfeláldozóan, hogy amikor a gróf felépült, megkérte a klinika igazgatóját, hogy utókezelésre magával vihesse téglási kastélyába Kepecs Annát. Az utókezelés folyamán Dégenfeld Pál teljesen felgyógyult. Hálójának Kepecs Anna iránt most valóban szokatlanul nagyvonalú módon adott kifejezést. Kepecs Anna ugyanis jegyben járt a debreceni egyetem egyik tanársegédjével, akivel Szombaton tartotta esküvőjét. Az esküvőre a gróf nászajándékkul Kepecs Annának ajándékozta a Fő-ut és a Széchenyi-ut sarkán lévő három utcára nyíló történelmi emlékü palotáját, az ugynevezett Podmaniczky-palotát, amelyben a magyar főrendiház ülésezett.

KIVONJÁK A FORGALOMBÓL A „ZEPPELIN” LÉGHAJÓT. Berlinből jelentik: A Zeppelin léghajót nyolcévi szolgálat után kivonják a forgalomból. A német társaság a Zeppelin helyett három nagy új léghajó építését kezdte meg. A Zeppelin még most is teljesen használható állapotban van, de a Hindenburghoz mérten már nem eléggé kényelmes.

Elitették a targumuresi diákgyűlés alkalmával szélhámoskodó áldiákat. Targu-Muresről jelentik: Ez év áprilisában a Targu-Muresen rendezett diákgyűlés alkalmával a diákok rájöttek arra, hogy Hustea Alexandru huszonkétéves áldiák-katonaszökevény hamis iratok segítségével nagyarányú gyűjtést indított a „diákszervezetek javára”. Sorban felkereste a targumuresi városokat és kereskedőket s a megfélemitett emberektől kilencvenezer leit gyűjtött össze. A diákok Husteát átadták a rendőrségnek. Az áldiákat, aki őrizetbevételétől kezdve mostanáig az ügyészséget fogházában volt, a törvényszék kéthónapi elzárásra, ötszáz lei pénzbüntetésre és háromévi politikai jogvesztésre ítélte.

Tizemeletes vásárcsarnokot építenek a fővárosban. Bucurestiből jelentik: A bucuresti nagy vásárcsarnok építési tervezetét az illetékes hatóságok helybenhagyták. Az alapkövetéssel vasárnap lesz. A vásárcsarnokot tiz emelet magasra építik és a legfelső emeleten hatalmas vendéglőt rendeznek be.

Megjelent a Vasárnapi Harangszó. Falusi asszonyok és leányok részére szerkesztik a „Vasárnapi Harangszó”-t, amelynek legutóbbi számából megemlítjük az alábbiakat: Krisztus hallgass meg miniket! T. S.: „...mint a hű feleség urához...” (László Agnes és Rézseg Kálmán képével), K. Tóth Lenke: Októberi ájtatosság (vers), A midiasi Márta-körből izennek a leányok (Zsóka Annuska képével), Bálint József: A legőzhetőlen Alkazar. Anyák könyve, Nagy Katalin: Temp-lom előtt, Aestali áldás, Izentek Mediasról, A „Jó gazdasszony holtig tanul” rovatban hasznos tanácsok, kézimunka és táskák minta, stb. A Vasárnapi Harangszó egész évi előfizetési ára 30 lei. Szerkesztősége és kiadóhivatala: Cluj, Str. Grigorescu 35. Megjelenik minden hónapban.

* Agyvértódulás, szívezerongás, nehéz légzés, félelemérzet, idegesség, fejfájás, lehangolt-ság, álmatlanság, gyengeségi állapotok, munkaképtelenség a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által igen sokszor gyorsan megszüntethetők. Az orvosok ajánlják.

Egy takarékpénztár bukása miatt elítélték az igazgatót. Timişoara. Saját tud. Pecul-nou községben annakidején német gazdák takaré- és hitelintézetet alapítottak. Amikor ez öt évvel ezelőtt megszűnt, több be-tétes kérelmére a törvényszék elrendelte a csőd-eljárást, de egyúttal az ügyészség vétkes bukás címén vádat emelt az intézet vezetői ellen. A fő-tárgyalást most tartották meg. A törvényszék megállapította, hogy az intézet vezetői visszaélés-eket követtek el, amennyiben üzleti könyveiket nem mutatták be a pénzügyigazgatóságnak, tör-léseket eszközöltek a könyvekben, könyvelőnek földművest alkalmaztak, jelzálog nélküli hiteleket folyósítottak s nagy hiteleket maguk a vez-tetők vettek igénybe. Ezért Christian János igaz-gatót és tíz igazgatóügyi tagot egyenként ötezer lei pénzbírságra ítéltek. Mind a tizenen fel-lebbeztek.

A satumarei posta visszaküldte a polgármester levelét azzal, hogy a címzett ismeretlen. Saját tud. A megye legtöbb postahivatala ellen rengeteg a panasz. A küldemények elkallódnak, vagy csak nagy késéssel érkeznek a címzethez. A satumarei posta a napokban olyan tévedést követett el, amin elgondolkozhat a postaigazga-tóság. Egy párizsi orvos levelet küldött dr. Benea Stefan polgármester címére. A borítékra csak a polgármester és a város nevét írta, amire a satumarei posta visszaküldte a levelet Párizsba azzal, hogy a címzett ismeretlen. Ehhez már igazán nem kell semmiféle magyarázat.

Négy mérkőzési játszottak szerdán a magyar NB-ban. Budapestről jelentik: Négy hétközi baj-noki mérkőzési játszottak le szerdán délután a magyar Nemzeti Bajnokságban. A nap meglepe-tése az Újpest csatársorának kitűnő formája: az újpesti támadók tíz gólt lőttek a Hungáriát verő Budafok hálójába. A Kispest és Bocskai is fölé-nyesen győztek, míg a Phöbus csak nagy küzde-lem után tudta megverni a Haladást. Szombathely amatőrcsapatát. Eredmények: Budapest: Új-pest—Budafok 10:2 (4:1). Kispest—Soroksár 6:1 (3:1). Debrecen: Bocskai—Budai „11” 3:1 (2:1). Szombathely: Phöbus—Haladás 1:0 (0:0).

Cluj kerékpár-bajnokai. Clujról jelentik: A KMSC rendezésében futották le három távon Cluj kerékpár-bajnokságait. A versenyintézőség, mivel több óvás volt, csak szerda este állapítot-ta meg a végleges eredményeket. Ezek a követ-kezők: 20 km.: bajnok Boldis L. 44 perc, 2. Oni-ceanu 46 perc. 3. Torockai 46 perc. 30 km.: baj-nok Hambrik K (1 óra 5 perc 38 mp. 2. Regéczy 1 óra 5 perc 40 mp. 3. Kozma 1 óra 6 perc. 50 km.: bajnok Both D. 1 óra 35 perc 30 mp. 2. Vladin 1 óra 36 perc. 3. Simon 1 óra 37 perc.

BEKÜLDÖTT HIREK

Krisztus király ünnepély Bucurestiben. Sa-ját tud. A bucuresti katolikus férfiliga és nő-szövetség a napokban hatalmas Krisztus király ünnepséget rendezett a Tomis-teremben. Hor-váth Sándor jezsuita atya emelkedett hangú ün-nepi beszédet mondott Krisztus a mindenség ki-rálya címen. Berky József előadást tartott Krisztus földi országáról. Péterfi Rózsika nagy sikerrel szavalta Földes Zoltán Csillagok v temetőben című versét. Gavruca Enire szé-pen, bensőségteljesen énekelt egy Mária-dalt. Kercsó Béla tetszéssel fogadott szavalaata után Bukovcsán József igen tartalmas előadást tartott a spanyolországi eseményekről. A mű-sört a férfiliga dalárdája zárta be amely Gers-tmann Béla karnagy vezetésével jó b-tanulás-ban elénekelt a pápai himnusz.

Munkában az odorheui oltáregylet. Az odor-heui oltáregylet az 62-i időszak alattával Kheili Istvánné és dr. Orbán Domokosné ren-dező elnökök irányítása mellett megkezdette nagyszerű vallásos estélyeinek sorozatát. Az el-első estélyen dr. Szabó Józsefné, az oltáregylet el-nöke közvetlen és meleg szavakkal szólt minden katolikus testvérhez és minden érdeklődőhöz, felhívta a figyelmet az estélyek látogatására. Széll Esztiike értelmes szavalaata után a Filhar-monikus Társaság vonósnygyese dr. Peltzer, Kheili, Debreczeni és dr. Filó Mozart: Vadász-kvartettjének nagyszerű előadásával gyönyör-ködöttette a közönséget. Sándor Imre főesperes, az Oltáregylet igazgatója beszédében a kato-licizmus nagy feladataira mutatott rá a különböző világnézetek harcain között. Majd Halmágyi Sa-muné, Tompa Lászlóné zongorakísérete mellett, általános tetszést keltve énekelt. Tittel Andor ta-nár szép szavalaata után közös ének zárta be a változatos műsort. A második estély szintén nagy érdeklődés mellett és nagy sikerrel folyt le.

AZ OTTHON

Szüret

Az ősznek színpompája nem látszik meg a hegyen. A sok eső megbarnította a leveleket — és minden szépség nélkül sodorja le őket a hideg, északi szél. A szőlőkötőkék szomorúan várják, hogy gyümölcseiktől megfosszák őket, hogy késsel belenyírbáljanak az ágaikba — leveleiket a sárba tapossák — azután ott maradjanak árván, megtépetten, elhagyatottan...

Evek óta nem az már a szüret, ami régen volt. Ma már csak „munka” — mint pl. a kapálás. Hiányzik belőle a kedély, a mulatság, a vídamság. A falusi nép nem tartja érdemesnek most már tömegesen bejönni miatta. Az idén még drága pénzért is alig lehetett szüretelő napszámókat kapni. Elmaradtak otthon a munkával, de meg a kevés mapszámmért, amit a rövid napokon kapnak, nem rontják a lábait és nem szívesen dolgoznak, fagyoskodnak meleg étel nélkül, a sáros, hideg, ködös időben. Délben, a szatyorból előszedett kis darab kenyér hagymával, — vagy ha van még — zöld paprikával — a legjobb esetben kis darab szalonnával, talán elveri az éhségüket, de nem vídámítja, nem hangolja fel őket... Sötétedéskor abbahagyják a munkát, meghálnak a borházban vagy szállásra a városban szolgáló rokonaihoz húzódnak.

Régen a szüret nagyobb mulatság volt a fiataloknak, mint egy bál. Több napon át reggeltől estig tartott. Tréfa, ingerkedés, tánc, vídamság járta bőven! Szóvdtek a „szív ügyek”, — volt rá alkalom! Csengős szekereken, énekelve jöttek be a falukról... Nem is nagyon alkudoztak a bérért, fő volt, hogy jó ételt kapjanak, „muzsikás” legyen és az együtt jött „cimborák” egy helyre kerüljenek. A hegy megleveledett, nyüzsgött-mozgott rajta a sok ember, a színes kendők, szoknyák virítottak és messze elhangzottak a szebbnél-szebb népdalok...

Délben, meg este — evés előtt — a pálinkát és a szép tiszta búzából sült jó barna nagy karéj kenyereket osztották ki. Egyenként járultak a vincellér elé. A leányok hamisan kuncogtak, nevetgélve vették kezükbe a kis pálinkás poharat, de azért egy-kettőre felhajtották a tartalmát, hogy bátorságukat a fiúknak megmutassák. Milyen kedvesek voltak, milyen bájosak, természetesek, illedelmesek, szégyenlősek a nők, — milyen öntudatosan, komolyan viselkedtek a férfiak! Csöndben, rendben, tolakodás nélkül ültek az ételhez. A föld volt az asztal, a szép zöld pázsit az abrosz. A nagy tálakban a kintőn elkészített étel: kása, krumpli vagy hab, minden személyre egy jó darab juhhus, A vincellérné lacikonyhán főzte, nagy cserép fazekakban. A taposók, szekeresek, felügyelők részére még külön pompás paprikás is készült

Divatos télruhák.

Három divatos ruha rajzát közöljük. Balról az első egyszínű selyemkrepp tompa és fényes oldalainak változatos díszítésével. Mellette sötétkék vagy fekete harangszabású délutáni bársony ruha világoskék zsorzettdíszszel. A harmadik eperszínű gyapjuszövet ruha széles kihajtottkal és ugyanolyan színű nyakkendővel

és a főző asszony büszke volt arra, hogy a főztjéről híres legyen az egész hegyen. Vacsora után nagy tüzet raktak, az idősebbek körülülték, a fiatalok énekeltek, mókáztak, táncoltak, amíg aztán kialudt a tűz és „eltették magukat holnapra”.

A mostani csendes szüreteknek nemcsak az az oka, hogy a szőlősgazdáknak nem fizeti ki magát sokat költeni a szőlőre, hiszen nem lehet a bort annyira eladni, amennyibe kerül, hanem az is, hogy a falusi nép sokat vesztett a kedélyességéből, egyéniségéből azáltal, hogy viseletét a városi divatos ruházzal cseréli fel; szokásaival és szórakozásaival is szeretne a városiakhoz alkalmazkodni. Selyemruhája most már minden jobb módú paraszt leánynak van, rövid haját is sokan viselnek és a „kolont”, meg az „ondolást” ugy emlegetik, mint nagy élvezeteket, amelyekben részt szeretnének venni. Szó sincs róla, hogy a szép nép-

dalokat énekeljék, de Kalmár Pál egész műsorát végig dalolják. Elszomorítóan hat a hegyen a tangó. — mikor szüretelő leányok dalolják egészen más ütemben és a fölük elképzelhető „művészi” előadásban. Mert igen nagy buzgalommal fűjják, hogy: „Ma önről álmodtam megint — bocsánat asszonyom!” — Vagy: „Drágát megbocsásson nekem! Összvetett kezekkel kérem...” — Hát még az, hogy: „Ki az, akihez írtam ezt a dalt?...”

Olyan szomorúan nem is lehet énekelni, mint amilyen szomorú lesz az, aki az ilyen dalolást hallgatja. Ezt a kifélcamodott zűlételességet a falusiak oktan város-majmolását, ami által elveszítik üdéségüket, érdekességüket, erejüket. Olyanokká válnak, mint a gyenge eredetiről silányul másolt kép, — és ha így haladnak tovább, napról-napra szegényebbek, szánandóbbak lesznek, mert talmi aranyért, értéktelen üvegűszekért cserélik el felbecsülhetetlen értékű kincseiket: eredeti, ősi népművészetüket, faji kultúrájukat.

Faluvédelem! Jöjjön el a te országod!

Horváth Árpádné.

Leányvédelem

Az oradeai Katolikus Növédő Egyesület nővédelmi munkáját a Leányotthonon kívül főként leánykörökben teljesíti, mely intézményei által a fiatalok dolgozó leányokat óhajtja megmenteni az erkölcsi veszélyeztetés vasárnap délutáni mulatságoktól, másrészt alkalmat szolgáltatni nekik a művelődésre és ifjú lelküknek megfelelő szórakozásra.

Most új munkaév kezdődött a leánykörökben. Már javában gyülekeznek vasárnap délutánoként az Ágnes-körben (Orsolya-zárda egyik tantermében) a műhelybeli s gyári leányok; folyik a munka és szórakozás, sőt már a tervezgetés is egy nyilvános ünnepség rendezéséről. De az Ágnes-leányoknak, meg az ő által elöljáróknak, sőt a Növédő Egyesület minden tagjának forró kívánsága, hogy minél több tagja legyen a leánykörnek, minél tágabb körben terjedjen a leányvédelem munkája. A Katolikus Növédő Egyesület már közel negyed százada folytatja ezt a leányvédelmi munkásságát s ma nemhogy feleslegessé vált volna az, sőt a mostani laza erkölcsi életű ifjúságnak többszörösen szüksége volna leányvédelmi intézményekre. Akár minden városrészünkben elkelné egy-egy leánykör. Hiszen ezek a százakra menő műhelyekben, gyárakban, közüzmekben dolgozó ifjú lányok a munkanapokon alig hallanak valamit a jó Istenről és női érepyekről.

Azért szólnak hozzátok hívó szóval, ipari munkával foglalkozó, jóravalló kis lányok, a növédők. Jertek minél többen az Ágnes-körbe! Nem kell hozzá egyéb, mint nemes elhatározás, lelkesedés „Jóért” és „Szépért”. S ha elhatározottok, hogy vasárnap délutánokat az Ágnes-körben töltsétek: lemoszatok arcotokról, ajkátokról, körmötökről a festéket, szép símára fésülitek hajátokat, felöltöttek legegyszerűbb ünnepi ruhátokat és besöngettek az Orsolya-zárda kapuján (P. Carol-u.). Ott eligazítanak benneteket s csakhamar bent vagytok az új tagokat örömmel fogadó társnők között. A szerzetes és világi előljárónők aztán beírják neveteket a nagy könyvbe, meg a szívékbe és oktatnak sok jóra, szépre, igazra és együtt énekelnek s játszanak veletek. Hát hallgassátok meg hívó szavunkat!

De hívjuk szeretettel „Margit” leánykörünkbe a háztartásokban dolgozó fiatalok leányokat is. Ti drága kis cselédek, kik otthon hagyátok szüleitek védő szárnyait! Ti nem tudhatjátok, mennyi veszélyt rejt számotokra a nagyvárosi élet, főleg a vasárnap délutáni utcai forgalom, a tánchely s egyéb mulatóhely, hova a látnivalók, a zene s a rossz emberek csábítanak tapasztalatlan fiatalok leányokat. Titeket sürgősen hívunk, hogy iratkozzatok be még ma vasárnap délután a Margit-körbe (Nogáll-utcai zárda). Keressétek fel minden vasárnap délután a margitkört leányok társaságát, ahol nyugalmasan, vídámán, Istennek s embernek tetszően tölthetitek szabad délutánokat és ha akartok tanulhattok kézimunkáitól, dalolni,

énekelni, tornászni, sőt táncra is perdültök hébe-hóba. Ott a leánytársak testvérként, az előljárók gyermekeikként fogadnak benneteket s szüleitek helyett bizalmasan fordulhattok hozzájuk kisebb-nagyobb bajaitokban is.

Hát csak csengessetek vasárnap délután a Nogáll-utcai zárda kapuján!

Dr Személyi Kálmánné.

A fenti felhívás nemcsak Oradea dolgozó leányainak szól. Jó lenne, ha minden városban létesülnének Ágnes- és Margit-körök, ahol kézenfogva a tapasztalatlan fiatal leányokat, jóra vezessék és megmentsek, megvédjék az életben leselkedő ezer kísértéssel szemben őket. Jó volna, ha a leányvédelem nagyfotosságú munkáját mindenki szívügyének tekintené és a felelőssége alá tartozó leányoknak nemcsak a testi gondozásával, hanem a lelki és szellemi vezetésével is törődne. „Leányvédelem” — egyszerű kis szó, — pedig benne lüktet a leendő magyar otthonok tisztasága, életképessége és ereje. Mert csak tiszta és helyes életű leányokból lehetnek egészséges, felelősségteljes, gondos és boldog feleségek, édesanyák! Cs. E.

A konyha művészete

Ribizkeszelet

Omlós tésztát gyurunk 28 deka vaj, 14 deka cukor, 10 deka darált dió, reszelt citromhéj egy sárga, tört fahéj és 40 deka lisztből. A nyers tésztából két új széles 8—13 cm. hosszú szeleteket vágunk. A szeletek közepére magvas ribizket vagy málnaízt teszünk, vagy pedig barackzsemet. A szeleteket megrácozzuk ugyanazzal a tésztával, aztán szélükre is teszünk rácsot, megkenjük tojáseárgájával, megszórujuk gromba dióval és cukorral és lassan sütjük.

Barackíz-szeletek

16 deka vajból, 20 deka lisztből, 8 deka darált dióból 2 egész tojással tésztát gyurunk, azt lapos tepsiben kisütjük. Barackkizzel ragasztjuk össze, a tetejét csokoládémázzal vonjuk be, szeletekre vágjuk.

Mandulás barackíz-szelet

24 deka lisztet összegyurunk 14 deka vajjal, 7 deka cukorral, 4 sárgával a pléhbe nyomkodjuk és félig kisütjük. Ha kissé kihült, megkenjük barackkizzel és arra könnyedén a következő keveréket kenjük: 26 deka cukor, 4 hab, pár csepp citromlé, 10 deka tisztított, darált mandula. Tetejét még elvágott, tisztított mandulával szórjuk meg és középmelegnél sütjük. Eles kés-el vágjuk fel.

Diétásoknak való finom, olcsó tészta. Negyed kiló lisztet egy deci olajjal, egy deci tejjel és egy kis sóval jól összegyurunk. Félóraig pihenni hagyjuk, azután kinyújtjuk és mint hájas tésztát kockára vágjuk, töltjük és tepsiben kisütjük. Tölteléké lehet barack, vagy más íz, akkor lehintjük vanillásucorral, de tölthetjük sonkával vagy basával

KÖZGAZDASÁG

Ellenőrzik és büntetik a kontárokat

Az új ipartörvény végrehajtási utasításának hiánya miatt a jogosított iparúzők, valamint a házi és népiparos tömegek érdekei is veszélyben forognak

Oradea. Saját tud. Az oradeai munkafelügyelőség széleskörű intézkedést fogantatosított a kontármunka, valamint a segédi munkakönyvvél nem bíró munkások alkalmazásának megakadályozása érdekében. Minthogy pedig az elterjedt hírek szerint a Munkakamarák már meg is kezdték az ellenőrzéseket, felkerestük Givulescu tanárt, az oradeai Munkakamara főtitkárát, aki kérdéseinkre a következő felvilágosításokat adta:

— A kontárok ellenőrzésére újabb rendeletet nem kaptunk. Ebben az ügyben világosan rendelkezik az új ipartörvény, amelynek 152-ik szakasza szerint: „Senki sem űzheti önállóan a törvény 3-ik szakaszában felsorolt iparok valamelyikét, ha nem román és nincsen polgári jogainak teljes birtokában, ha nincsen mesterséglönyve az illető iparban és nincsen iparengedélye. Azokat, akik az idézett szakasz rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyásával dolgoznak, tilkos iparosoknak kell tekinteni és alkalmazni kell velük szemben a 176-ik szakaszban előírt jogkövetkezményeket, vagyis a pénzbírságot és a mellékbüntetéseket.

— Az oradeai munkafelügyelőség — folytatta Givulescu főtitkár — a munkaügyi minisztérium felhívása alapján már kedden megkezdte a város területén a kontárok üldözését. A várost hat körzetre osztották és Hencz Lajos tanácsos vezetésével a munkafelügyelőség tisztviselői már eddig is több kihágási jegyzőkönyvet vettek fel a kontáriparosok ellen.

A törvény rendelkezése szerint az ellenőrző

bizottság a kontáriparosnál talált összes szerzősámokat és feldolgozás végett átadott anyagokat elkobozzák, tekintet nélkül arra, hogy az anyag, vagy szerszám kinek a tulajdona.

Aki pedig üzemében igazolvány nélküli munkást alkalmaz, ugyanolyan büntetés alá esik, mint az iparengedély nélküli iparos.

— A munkafelügyelőség saját hatáskörében 10.000 leig terjedő büntetést vet ki a kihágásokra, azonnal letiltja az üzemet s megakadályozza a további munkát.

— Mi lesz az iparúzési okmányok kieserítésével?

Mi lesz az iparúzési okmányok kieserítésével?

— Azok az iparosok, — folytatta Givulescu — akik eddig már beadták kérvényeiket iparengedélyük kieserítésére végett és erről az iktatószámot megkapták, jogosított iparosok gyanánt folytathatják munkájukat és ellenőrzés esetén elégséges, ha felmutatják az ellenőrzést végző tisztviselőknek az iktatószámot iparengedély helyett.

Ezzel kapcsolatban megkérdeztük Givulescu főtitkárát, hogy mit tud arról a bucaresti értesülésről, mely szerint az iparengedélyek kieserítésének határidejét december 31-ig hosszabbították meg. Givulescu kijelentette, hogy erről mindeddig hivatalos értesítést nem kaptak.

Az intézkedés időelőtti

Megbeszélést folytattunk a „razzia“ kérdésében az összes számottevő iparos érdekképviseleti intézményekkel. A vett nyilatkozatok között legérdekesebb és leghelytállóbb Buzea Jeronimnak az oradeai Kereskedelmi és Iparkamara főtitkárának okfejtése:

— A kérdés voltaképpen nem tartozik a kereskedelmi és iparkamarai hatáskörbe, mivel köztudomás szerint az új szakkamarai törvény a kézművesség érdekeinek képviseletét a munkakamarához utalta át. Ez természetesen, nem jelenti azt, hogy közömbösnek tekintenők az ügyet. *Ragaszkodunk ugyanis a mi ősgyökerű kamarai intézményünk hagyományához, melynek lényege: az összefogás, a társadalmi egyensúly és munka zavartalan harmoniája. Hivatalos formában viszont csak akkor léphetünk fel, ha olyan vállalatokat érne a kontárelőnézésrel kapcsolatban sérelem, amelyek a kis- és kézműves ipar terjedelmét munkásaik számánál, vagy motorikus berendezéseiknél fogva túlhaladják.* A kérdést azonban addig is tanulmányozzuk.

Végrehajtás — végrehajtási utasítás nélkül

— Nehéz helyzetben vagyok — folytatja Buzea főtitkár, — mert az új ipartörvény végrehajtási utasítása mai napig nem jelent meg. Így tehát alig lehet ebben a kérdésben tájékozódni.

Mi is felvesszük és meg is vívjuk a harcot a kontárkodás ellen. Nem akarjuk azonban, hogy elhamarkodott ellenőrzések révén sérelem érjen küzdő egyszemélyeket.

— Pedig ez sem lehetetlen, mert az ellenőrzés időelőtti.

Az iparúzésre jogosító okmányok kieserítésének határideje csak október 31-én jár le. Addig tehát nem köteles senki a becserelési kérvényt benyújtani.

tani. És most mi történik a „razzián“? Ha még nincs az illetőnek iktatószáma, — felvesszük ellene a kihágási jegyzőkönyvet és jön a pénzbírság, meg elkobzás?

— Ugy-e: ilyen nehéz elképzelni?

Nehéz helyzet fenyegeti a házi- és népipart is

Feladjuk a kérdést:

— Mi lesz a házi- és nagyipar sorsa, amelyből Románia lakosságának igen nagy százaléka keresi a kenyerét?

A főtitkár válasza tárgyilagos:

— Kérem, időelőtti intézkedésekről van szó. A kamara, mint hivatalos testület, még nem foglalt állást. Nem is tehetne, mert az új tanács csak vasárnap alakult meg.

Egyéni véleményem az, hogy a „házi- és népipar“ jellegét, valamint gyakorlásának első feltételeit az új törvény végrehajtási utasításának kell pontosan szabályoznia. Az országban sok-sok ezeres tömegek élnek a foglalkozás kenyérkeresetén. Ezeket a kisembereket kontároknak minősíteni több volna, mint bűn.

— Nem is hiszem, hogy erre sor kerülhessen, — de azt is ígérhetem, hogy a szükségteletül túltengő ellenőrzési láz kilengéseit ellen-súlyozzuk, az ügyet állandóan figyelemmel kísé-
rjük s pillanatra sem fogjuk feledni, hogy a mi komoly és nehéz feladatunk a közgazdasági életben szerepet játszó érdekek képvise-
lete. (— ob—)

Két amerikai kereskedő összevásárolta a basarabai báránybőröket. Bucurestiből jelentik: Két amerikai kereskedő összevásárolta a basarabai asztrakán bárányok bőreit. Két hét alatt 80 millió lej értékű árut szállítottak ki, ezért az asztrakán ára jelentős mértékben emelkedett.

ROMANIA GABONAKIVITELÉNEK ALAKULÁSA A VALUTAREFORM ÓTA. Bucurestiből jelentik: Románia eddigi buzakivitele 157.793 tonnával haladta meg a múlt év hasonló időszakának kivitelét, míg a tengerikivitel 92.467 tonnával alatta maradt a múlt évi eredménynek. A gabonakivitel terén most a svájci frank és a holland forint leértékelése okoz zavarokat. A román gabonakereskedők körében mozgalom indult meg, hogy ha az érvényes szállítási szerződéseket nem tudják a régi árfolyamon lebonyolítani, Franciaország, Svájc és Hollandia felé beszüntetik a gabonakivitelét.

Az E. G. E. vándorgyűlése. Az időszerű szőlészeti és borászati kérdések megbeszélése céljából az EGE folyó évi november hó 1-én, vasárnap (és nem 18-án, amint egyes lapok tévesen közölték) a helyes szüretelés gyakorlati bemutatójával és borkóstolóval egybekötött és szőlészeti és borászati vándorgyűlést rendez Ciumburdun a Bethlen kollégium gazdasági iskolájának szőlőjében. A vándorgyűlés tárgycorozatában a szoros vett szakkérdések mellett a borértékesítésnek a szőlőgazdák szempontjából életbevágóan fontos kérdése is szerepel. A vándorgyűlés délután fél 10 órakor kezdődik az iskola szőlőjében. Kedvezőtlen időjárás esetén az előadások az iskola tantermében lesznek. Belépődíj nincs. Vendégeket szívesen látnak. Ebédről a rendezőség gondoskodik. A hegyalja szőlőgazdái és a kisgazdák gazdakörök vezetése alatt nagy számban fognak megjelenni a vándorgyűlésen.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 le, vastagabb betűvel 5 le. Legkisebb apróhirdetés ára 20 le. (Az állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény). Cím a kiadóban 10 le.

Adás-vétel

Eladó
egy táborifűvő, ventilátoros, egy nagy utazóbunda és egy teleskop, 5 lámpás kitűnő rádió, teljes felszereléssel. — Szabó, Mihail Sorbul 23. szám. Oradea.

Vivókartot
(jó állapotban levőt) veszek. Oradea, Strada Millerand 3. Szentmiklóssy.

**PUHA OLMOT állan-
dóan vesz a Szent
László-nyomda r. t.
Oradea, Strada Regele
Carol No. 5.**

Alkalmazás

Jó
munkás férfi fodrászt
fölvesszek. Szedlacek.

Fatisztviselő,
gyermektelen, volt mű-
szaki hivatalnok és
üzemvezető, aki kerté-
szeti gyakorlattal bír,
bármilyen állást keres.
Címet a kiadóba kér.

Hülönfélé

Fajgyümölcsfák
garanciával, rózsák,
alakbuzsuzok, stb.
kaphatók, Széles fais-
kola, Oradea, Strada
Haşdeu 5.

Női és férfi cipők
elegáns, tartós kivitel-
ben az Apolló cipőszal-
onba készülnek. Oradea
Bul. Regele Ferdinand
12. Apolló-palota.

Lakás

Kiadó
november tizenötől a
Parcul Traianon 6 két-
szobás, hallos modern
urilakás. Agrártakarék.

Kiadó
egyszobás lakás. Ora-
dea, Str. Dimitrie Can-
temir 55. és Str. Pavel
17. szám.

Kétszobás,
előszobás, fürdőszobás
udvari lakás november
1-re kiadó. Oradea, Str.
Cogalniceanu No. 43-a.

Két utcai szoba
konyha és mellékhelyi-
ségekkel álló lakás ki-
adó. Oradea, Str. Lea-
gănuului 12. sz.

Bérelni
rövid zongorát, vagy
pianinót. Cím: Chaura,
Oradea, Str. Reg. Ca-
rol 19. szám.

Kiadó
egy háromszobás, sző-
nyegkomfortos lakás no-
vember 1-re. Oradea,
Str. Cantemir 25. szám.

Kiadó
kétszobás alkoves la-
kás, fürdő. és előszobá-
bával, kertes házban,
november 1-re. Oradea,
Str. Ioan Clodas 38.

Oktatás

Felelősséggel
elvallalom elemisták,
liceumi magántanulók
és liceumi rendes tanu-
lok házi oktatását elő-
készítést. Cím a kiadó-
ban.